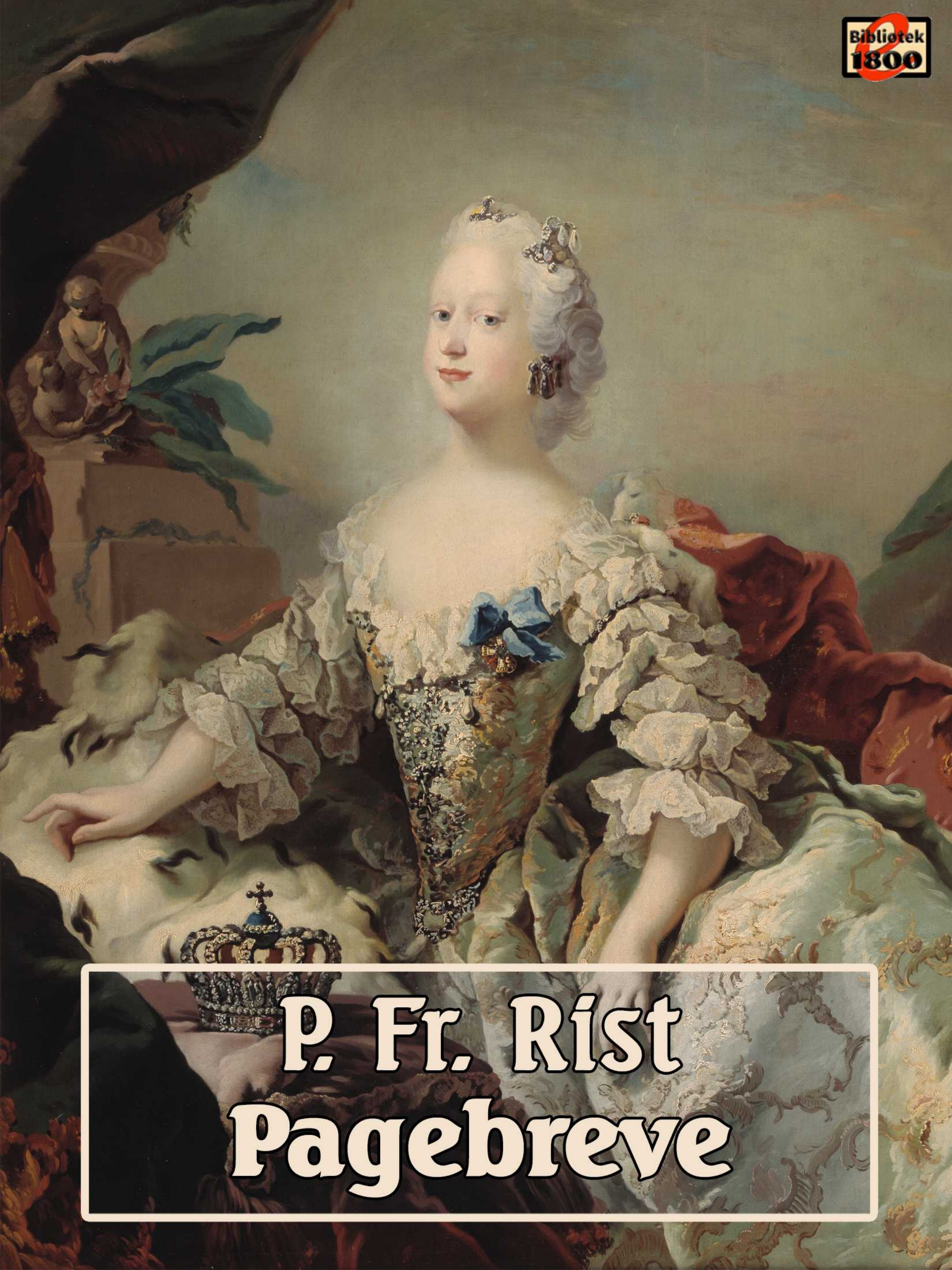
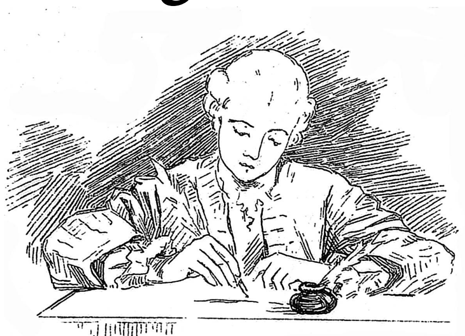

Bibliotek
1800
P. Fr. Rist
Pagebreve

P. Fr. Rist

Pagebreve

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

BY NC SA

Udgiverens forord

P. Fr. Rists *Pagebreve* er tænkt og skrevet som en pastiche over en ung mands korrespondance med hjemmet i midten af 1700-tallet. Jeg har derfor ikke i dette tilfælde set det som min opgave at give sprog og retskrivning et mere moderne tilsnit – tværtimod; det ville ødelægge hele idéen med værket. Bogen er heller ikke, hverken i den originale eller i nærværende udgave – forsynet med et udstrakt noteapparat og oversættelser af den lange række af sære udtryk, der vel allerede ved bogens første fremkomst i 1898 var antikverede og uforståelige for de fleste.

Det lykkes Rist gennem brevene fra den unge Erik Høgh til moderen og senere vennen Jørgen Grabou at afdække en ung mands udvikling fra den dag, han indtræder i pagekorpset (og hellere vil hjem igen) til han noget mere voksen i slutningen sørger over sin elskede dronnings død. *Pagebreve* er ikke dramatisk eller medrivende – den er mere end noget andet en stilistisk *tour de force* – den omtales i Vilhelm Østergaards næsten samtidige *Illustreret dansk Litteraturhistorie* som "en interessant og i formel henseende fuldendt udført pastiche" – som måske mest var og er beregnet på at fornøje forfatteren og hensætte læseren et par hundrede år tilbage i tiden.

Og det synes jeg faktisk lykkes ham ganske godt.

I denne anden udgave er medtaget en del af kunstneren Marianne Høsts (1865-1943) vignetter, som i sin spinkle elegance supplerer bogen på udmærket vis.

Forord

Disse breve er udtaget af oberst Erik Høegs papirer og omfatter et tidsrum af 10 år fra hans femtende år at regne. De er skrevet i slutningen af den underligt bigotte Christian VI og hans dansk-hadende dronnings regering, og de afsluttes under den livsglade, elskværdige, udsvævende Frederik V, den dag, da hans skønne dronning Louise dør, "den mest elskede af alle Danmarks dronninger".

Mange breve er udeladte, og for at lette læsningen er stavemåden lempet noget frem i tiden, dog ikke konsekvent; thi den store forandring i Erik Høegs liv fra Christian VI.s tyske til Frederik V.s mere franske hof, hans ophold i Jylland og i udlandet m.m. sætter stærke spor i hans breve.

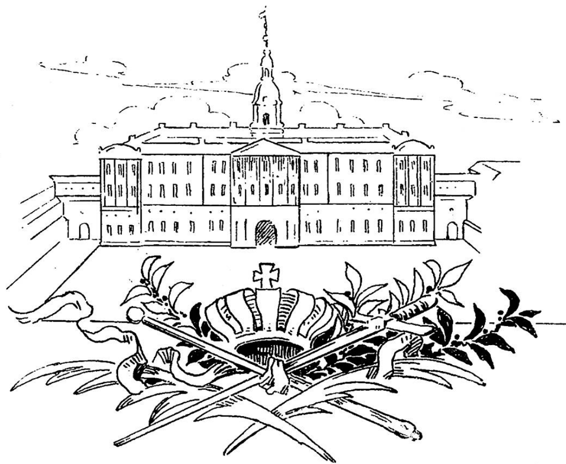

P. S. Krøyer:
Portrætskitse af forfatteren P. F. Rist.

I

1741

Fra kgl. Page Erik Høeg til hans Moder, Fru Majorinde Høeg, Kjærgaard. Mariager.
[Skrevet i hans Alders 15. Aar.]

Christiansborg Slot.
30. December 1741.

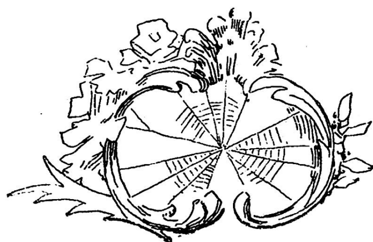
Hjerteelskede Mama!

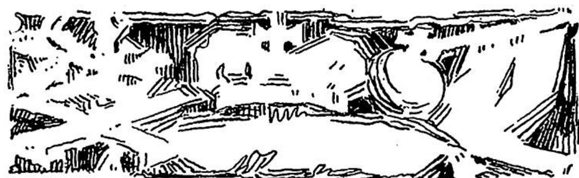
Som allerbedste Mama vil vide blev jeg med mine kjære Forældres consens destineret til kongelig Page fra Landkadetkompagniet af, som dertil bedst qualificeret af de konfirmerede Kadetter, hvilket skete kort efter nu forgangne hellige Julefest, eftersom hans Kongelige Majestæt haver gjort Pagen v. Witzleben wehrhaftig samt til Fænrik i Garden og Kammerpagen v. Staffeldt til Kammerjunker hos hendes Kgl. Majestæt, og afgik jeg dernæst strax til det Kgl. Palais. Men ak! kjære Forældre, jeg beder og bønfalder som Deres lydige og ærbødige Søn, om flux at maatte begive denne employ og gaa tilbage som Kadet eller allersomhelst til mit kjære Hjem paa Landet hos mine kjære Forældre, efter hvilke jeg fornemmer

den største Passion og Forlængsel. Det er med grædendes Taarer, at jeg skriver Mama dette Brev, hvilket jeg afsender med agende Post, paa det at Kalvekudsken kan i denne Uge medtage det til hende til Mariager. Ak, beder dog min kjære Papa være barmhjertig og have Medynksomhed med sin lille Søn, ordinairement haver jeg jo alletider ærligen gestaltet mig, som det hendes lydige Barn anstaaer i alle Maader, søde Mama, og skal og i Fremtiden mig continuerlig opføre til mine kjære Forældres contentement og Tilfredshed. Jeg er nu borte fra Camerader og er alene iblandt mange Mennesker, hvilke jeg ikke kjender og som se mig an med fremmede og onde blikke, og jeg haver i disse Dage øvet mange Exercitier, hvilke det en Page anstaaer, og skal opvarte i Morgen den Dag, – skriver dog, skriver dog til Kammerjunker Moltke, allersødeste Mama, og frelser mig fra denne Ulykke, hvilken jeg er geraaden udi!

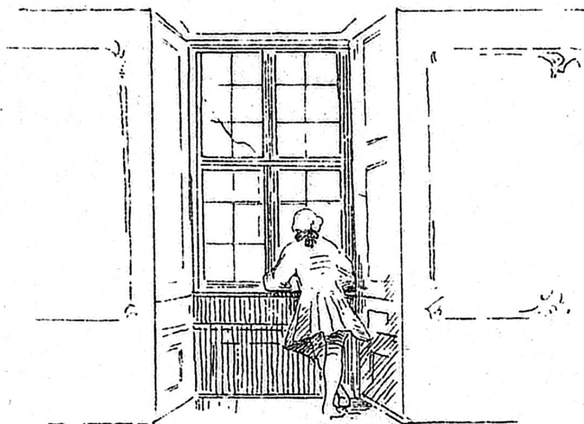
Udi største Hast og Bedrøvelse
hendes kjære Søn

Erik v. Høeg.

1742

Fra kgl. Page Erik Høeg til hans Moder.

Det Kongelige Slot i Kjøbenhavn.
Den 14. Februar 1742.

Min allerkjæreste Mama, min hjertenskjære, bedste Mama!

– – – haver jeg og som lydig Søn nu complimenteret gamle Oberstinde von Brügmann efter hjerte Mamas Ønske, og hun haver i lige Maade tilraadet mig, inte at være sensibel og barnesindet; enddog haver jeg mest slaget mig til Taals ved mine kjære Forældres Breve og derudaf profiteret. Ak, hjerte Mama, dette er dog en bedsk Drik for mig at svælge, og hendes kjærlige Brev er ikke anderledes for mig, end som dengang hun, mens jeg var et lidet Barn, besmurte Medicinglassets Kant med Honning.

Jeg vil nu communicere mine kjære Forældre Alt hvad remarquabelt og curieust, som arriverer mig, antegne det og Intet fordølge, forhaabendes, at min hjertelskede Mama og min gode Fader vil pardonnere mig af ganske Formue. Vi ere

occuperede paa Skolen den ganske Dag, vi ikke have Opvartning, og ere Alle logerte i det nye Slot over Vognremisserne, hvor og Skolen er og meget fodkoldt, her gaaer og megen Røg af Ovnene over hele Slottet, ja selv i Herskabernes Gemakker. Jeg haver Kammer med Jørgen Grabou, v. Kahlenberg og den lille Hans Krog, mens v. Plessen, v. Bülov og Reusch ligge i Kammeret næst ved. Jørgen Grabou, gamle Mr. Grabous Søn fra Holmegaard, er min allerkjæreste Ven og Camerad, ihvorvel han haver liden Erudition og Anstand; i Førstningen var jeg ret en peine for hans raillerier og Pudserier, men eftersom vi ere Legebrødre og Kendinge fra Barneaarene, kom vi snart i Snak om vores Forældre og Hjemstavn, det kommer mig for. at han er over Alle i rask conduite og i at antage de fornuftigste mesures, dog er han lidet *en grace* hos vores Hofmester, Mr. Feddersen, formedelst hans Efterladenhed og Kaadmundethed, enddog er han min angeneme og kjære lystige Camerad.

Foruden vore Sprogexercitier, samt Ridsning, Skrivning, Chemi, Metallernes Kjendelse og mere deslige, øve vi os flittig i de Exercitier, som fornemme Standspersoner overalt pleje van at lære, saasom at ride en Hest efter Kunstens Regler, at fægte og forsvare vores Legeme med en Kaarde, item at exercere skikkeligen med Klodser paa Bordet efter de militaire Reglements, samt at udføre vores Reverencer og Buk efter Etiketten, dog ere Danselektionerne nu hel forbudne, da saadant er letsindigt og overflødigt Værk. Mest lider jeg vores Ritsemester, Lieutenant Anthon, en artig og raisonabel Cavaler. Besynderlig god Fornøjelse haver jeg i at erlange Fuldkommenhed i det Frantzøske, men det Engelske kjendes

her kun lidet, hvilket min kjære Moder maa berette Missis Motly til hendes Fortrydelse.

I Førstningen var her og megen trouble og Bekymring for mig, formedelst jeg er ene dansk; her har paa mange Aar inte været en dansk Page, besynderlig vare Mr. v. Kahlenberg og Kammerpagen v. Dewitz fulde af Spottegloser, hvilket dog Jørgen Grabou plat ud forhindrede, men strax dernæst havde jeg den malheur, at hendes Majestæt, vor allernaadigste Dronning, pegede mig ud ved Taflet, dengang at jeg havde Opvartning.

Ak! den Dag vil aldrigen gaa mig ud af Minde! Jeg var ilde tilmode den ganske Dag; Trompeternes musique paa Broen uden Ridebanen, den Tid de blæste til Taffels, kom mig til at ryste af Skræk. Som jeg nu strax dernæst stod i Forgemakket med Grabou at oplukke Døren for Herskaberne, kom imod mig en liden Cavaler, ganz klein og svag, hvilken var Hans Kgl. Majestæt, Ham selv. Hans Kgl. Majestæt saa skarp og sur til min Side, saasom han inte kjendte mig, og spurgte med en rusten Stemme, hvem jeg var. Jeg, ihvorvel jeg var nærved at daane om og mine Knæ skælvede, gjorde min Reverence og svarede efter som Hr. Kammerjunker Moltke havde sagt mig: hvilket mit Navn var, samt at min Fader, Joachim von Høeg til Kjærgaard, var beafskediget Major og havde bivaanet den ganske svenske Krig og afgangen efter 40 Aars Tjeneste, formedelst hans Helbred befandt han sig sørgeligen svækket fornemmelig i de 4 Aar, han tjente paa Hans Kgl. Majestæts Krigsnaade, derhos tilføjede jeg Mamas Navn, hvorved Hans Kgl. Majestæt naadigen ihukom Mama fra den lille Tid, hun var Hoffrøken, – men kuns ugjerne aflod jeg at berette, hvor min

lille Kjærmoder er yndig og sød. Hans Kgl. Majestæt stod dernæst en liden Stund stiltiendes og gik dernæst ind ad Døren, hvilken jeg oplukkede for ham. Grabou nikkede og sagde, dass es sehr schön gewesen war und dass ich nur ganz ruhig fortsprechen sollte.

Men ak, en liden Stund derefter i Spisegemakket var jeg fast ved at svimle, dengang jeg første Gang maatte tage Sølvtallerkenen fra Kammerjunkeren med Kgl. Majestæts Guldgaffel og Kniv, og den ganske Sal hindurch skulde bære den til Sølvpoppen til Afvaskning, da gik jeg isteden til Anretterbordet til Forskæreren, Hr. Hofjunker v. Kardorff, hvilken jog mig bort med Skældsord og Trusler, og som jeg nu kom tilbage helt bleg af Alteration, og mine Hænder rystede, saae Herskaberne mig an og Hendes Majestæt, – Højstsamme er meget stor og hvid og sminker sig slets intet –, pegede paa mig med stiv Finger og spurgte Hr. Oberhofmarskalk v. Reitzenstein: "Das ist wohl auch so ein danischer Holsteiner, ach, was soll er doch hier!" thi hun lider inte de Danske. Jeg var fast mere død end levendes, hvorudover de andre Messieurs meget have begrinet mig.

Eine schøne gute Nacht, min hjertelskede kjære Mama, morgen ist's Zeit fortzusetzen, heute nicht. Gud bevare og styrke mine kjære Forældre!

Søndagen næstefter.

– – I Dag have Herskaberne communiceret paa deres Kammer, saasom Hendes Majestæt continuerlig er syg og skrantendes med Svingel og Hjerteangst, men have Deres Kgl. Højheder Kronprindsen, Prindsesse Louise, saa og Mange af Hoffet, dernæst og Pagecorpset foretagen den hellige Handling

udi Kirken, hvorefter vi have Dagen fri med Formaning at læse i de hellige Bøger, samt at divertere os med at skrive og skrifte for vores kjære Forældre, men Ingen haver Permission at kvittere Slottet, at gaa ud i Byen, ej engang efter Aftenprædiken, vi ere ordinairement 2 Gange til Prædiken om Søndage og leve i stor Ensformighed og Afsondring, det ganske Palais er ligervis som en Kirke, Herskaberne ser jeg kuns, naar jeg haver jour, ved Taflet eller i Forgemakkerne.

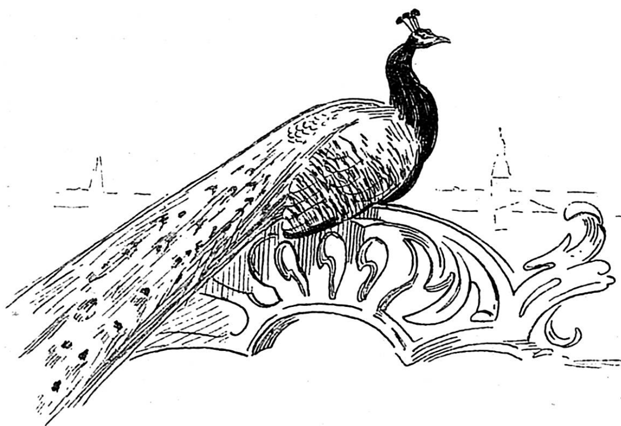
Kjære Forældre, jeg haver længtes hjem mangen Gang, sær naar jeg alene staaer inde i Vinduet udi Kongens Galleri og glaner ud paa Slotsgaarden, saa og naar jeg haver Opvartning i Audience-gemakket, hvor Ingen kommer Dagen igjennem, og ser ud paa Ridebanen, hvilken er øde og tom til Fuglene og Kragerne komme, efter Skolarerne have redet Hestene om Morgningen, da er det ligervis, som Verden var død, og jeg bringes ganske udaf humeur. Igaar var Margrevinden i tvende Timer hos Hendes Majestæt, og jeg havde den ene af hendes smaa Hunde ude i Forgemakket at divertere ham imidlertid, han ligger ligedan som i en Rede paa hendes store Panier; han var meget aimable, er fast uden Næse, meget trind og fedladen, ligner grant Smedens Kone i Skovholtet. – Hjerte Mama skriver, om jeg inte amuserer mig ved at se den store Herlighed paa det nye Slot, ak jo! her er alt meget dejligt og kosteligt, dog har jeg formedelst de snævre Klæder, hvilke incommodere mig, eftersom jeg inte er dem bevant, og de nye Sko presse mig, inte gaaet omkring. Men saasom Herskaberne i forgangne Uge vare forrejste til Fredensborg til Fyrstinden, var jeg befalet ført om i alle Gemakkerne, Gallerierne, Salene og Trapperne af

Kammertjener Bruun, at jeg kunde vorde intim og fortrolig i den ganske Labyrinth.

Jeg maatte vel undre mig over al den Prægtighed og Dejlighed og de mange Forziringer med Guld og Sølv og farvet Træ, skjønne Malerier og kosteligt Ameublement med Fløjl, Silkedamast med Guldgaloner, Væggenes Betræksel med virkede Tapeter og skildret Taft med Schäfere og Schäferinder og Patriarken Jacobs Drøm, og i Kronprindsens Cabinet med gult Atlask med ophævede grønne Blomster, overalt lugtedes stærkt af Maling og Vernis uden i Herskabernes Sovegemakker, hvilke han og visede mig med de dejlige Senge med Omhang af det røde Fløjl, understukken med hvidt Silke, og broderet Himmel med Guldfryndser. Jeg kan nu efterhaands finde Vej, hvilket er fornødent, paa det jeg i Tjenesten kan bære Bud fra et Gemak til et andet. Vi have det og helt godt i vores Logemente, men kuns Fyrretræs Borde og Stole med Læder og Hver sin Seng. Spisesal have vi neden i nederste Mezzanin.

Kjære Forældre, I vide nu af dette lange Brev, at jeg haver det godt og Alle ere meget artige og raisonable, vi blive vel passede og accomoderede af vores Domestique, navnlig Schmidt, hvilken siges at høre til de Hernhuters Sect. Afbedende slutteligen hvad som i nærværende lange Skrivelse ikke maa behage mine kjære Forældre, vil jeg bede til Gud om Lyksalighed for mine kjære Forældre, dem jeg elsker mere end mig selv, og hvilke jeg agter og lyder saa' som min kjære og sønlige Pligt og Skyldighed er. Med mangfoldige adieu!

Erik v. Høeg.

Fra kgl. Page Erik Høeg til hans Moder.

Christiansborg Slot.
Den 1. Juni 1742.

Meine liebe Mutter, meine herzliebe Mutter, Gott segne und erhalte Dich, Gott starke und bewahre meine liebe, kleine Mutter! Dog jeg skal inte skrive Tysk. – Efterdi min hjerte Mama skriver, at paa Landet raaber man paa Nyt, som en Hjort efter Vand, skulde jeg sønligen gjerne opfylde hendes Begjæring, om jeg det kunde, men her roulerer intet Nyt, paa det at Herskaberne leve i idel Stilhed, og vi ikke have Permission at komme ud i Byen. Det spargement gaaer overalt, at Krigen med Sverrig staaer for Døren, saa og at den kgl. Armée skal sammentrækkes. Hvis det er Sanden, at Krigen gaar an, er det min faste Forhaabning, at blive employeret som Fænrik og med mine kjære Forældres Consens begive mig udi Felten for Kongen og Fædrenelandet, ihvor ung jeg end synes. Dog herom mere.

Vi have det ordinairement meget kjedsomt. I Martii Maaned blev dagligen førend Taflet indexerceret til den store Caroussel

og Ringrenden, hvilken var den 13. April efter Prindsesse Lovise hendes Confirmation, til Alles Forundring. Den udgjorde tvende Quadriller, H. Kgl. Majestæt og H. Kgl. Højhed Kronprindsen hver sin, hvilket mine kjære Forældre vel have læst i "Postrytteren". Jeg hørte til H. Kgl. H. Kronprindsens Quadrille, hvilken stigede til Hest, saa snart som Herskaberne stode op fra Taflet Kl. 3 slet. Vores Quadrilles Optog skete udaf den indre Slotsport over den nye Slotsplads og havde den lange Vej om hele Slottet, hvilket var mest amusant. Grabou, Krogen og jeg gik paa een Linie foran H. Kgl. H. Kronprindsen, Jørgen og jeg holdte Landser paa Skulderen, men lille Hans Krog gik i Midten og holdt Skjoldet. Han og Kahlenberg ere nu og confirmerede. I Ridehuset indtraf H. M. Kongens Qua-drille paa samme Tid. Alt meget prægtigt foregik i 3 à 4 Timer til vores største Glæde og amusement og i Paasyn af H. M. Dronningen, de Kgl. Prindsesser, Damerne ved Hoffet, samt inden- og udenlandske Ministri, Standspersoner og andre fornemme Kgl. Betjenter. Eftersom Herskaberne have megen Afsmag for deslige Skuespil vare vi helt ubevante med slig Vexel i det daglige Liv. Samme Aften maatte vi gjøre Poenitentze desaarsag, at vi ej havde kundet regjere vores Latter, dengang da Kammerjunker v. Qualen blev slagen af Hesten, hvilken var en skjøn højrumpet Vallak tilhørendes Prindsen af Württemberg. Til Carousellen og ligervis i Højesteret, til hvilken jeg og havde Opvartning, var jeg en gala med højrød Kjole med gult Chalons Underfoer, samt gul Brem og Opslag med to Fingre brede Sølvtresser, saa og gul Vest og Permissioner, samt hvide Silkestrømper og Bedstefaders

Spænder paa Fødderne, og saasom jeg er af stærke Ben, har jeg ingen Udstaffering af disse behov.

Hendes Kgl. Majestæt er continuerlig skrantende af Tandpine og haver ladet sig aarelade og medicinerer, communicerede dog offentlig sidstledne Søndag med alle Herskaberne før Rejsen i Interims-Kirken i den store Sal; eftersom Slotskirken ej er færdig, er Riddersalens Vægge behængede med Tapeter og opsat dér en Prædikestol. I Tirsdags rejste Herskaberne til Anderskou, derfra til Jylland og Holsten. – – – I 11 Dage haver jeg inte været uden Slottet, men havt Opvartning; den stærke Hede udi Forgemakket volder megen Ubequemhed, fornemmelig Peruqven, hvilken vi aftage, mens vi spise og Mr. Feddersen ej er tilstede. – Jeg haver talet om, vi maatte poenitere efter Caroussellen, hvilket fortrød mig haardt paa, enddog jeg angrede min Synd og bad Gud og alle hans Engle forhjelpe mig til et nyt og bedre Levnet, hvornæst jeg antog min Straf med ydmygt Sind, men Grabou, saasom han er af et widerspenstigt Gemüth, vilde af Desperation inte neje sig, hvorudover Hofmesteren anmeldte ham, og da Kammerjunker Moltke i Kronprindsens Gehør sagde: dass er, so gross als er ist, zum Gelächter der Andern, in der Küche gesandt worden, og Kronprindsen, ham vi Alle elske for hans muntre og aimable conduite, ja moxen tilbede som det udvalgte Menneske paa Jorden han er, dette anhørte leende, geraadede Grabou i Harme og blev helt modvillig, ja var ganske stum ved Catechisationen og svarede inte, hvorefter Mr. Feddersen truede ham med at ride Canonen i Cadetternes Gaard. Eftersom nu en anden Geschichte kom til, nemlig, at Prindsesse Lovise, hvilken er meget lystig (ligesaa fed hun end er) ganske gjerne taler med os

i Forgemakket efter Taffel, desformedelst hun haver det kjedsomt i Cabinettet, spøgte Grabou en Dag med Hendes Kgl. Højhed, hvilket er stricte forbuden, og da jeg hos den gamle Sukkerbager Sr. Maas havde godhedsfuldt erlanget nogle canderede Lemoner, tog hun ogsaa af dem, hvilket blev opdagen af en Kammerfrøken, og Grabou atter anklagen, hvorudover den ganske Sag blev neddæmpet for Prindsessens Skyld. Som Gud saarer paa den ene Maade. saa læger han igjen paa den anden, han er min Trøst og soulagement, ham tilflyer jeg i Elendigheden og beder og bønfalder jeg for mine Synder om Naade og Tilgivelse, at han vil forhjelpe mig til min idelige Bestræbelse i Jesu velsignede Navn, at gjøre mig til sin troeste Tjenere og tilgedan i Ævighed. – Nu have vi spiset og jeg fanger an igjen. Vi fik paneret Vildt med reven Brød og sød Sauce til, Æggesøbe med Spegesild til og en Ret Fisk, men er det ilde bevendt med det harske Smør.

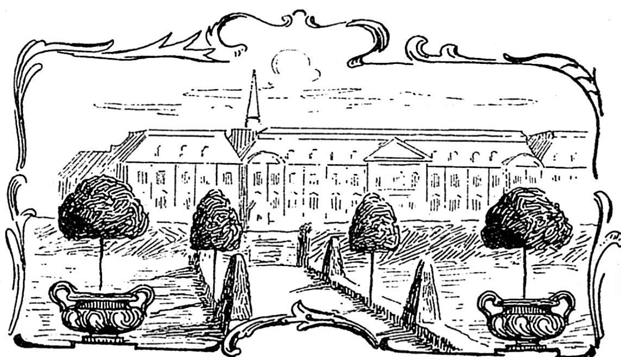
Ifald mine kjære Forældre snarest betænker mig med nogle Penge, vil jeg takke mangfoldigen, meget gaaer med til Adskilligt, hvilket jeg haver behov, og saasom jeg nødigen staaer tilbage, haver jeg forødet mere, end som ret er, til Postejbageren og Sukkerconfectures, hvilke sidste de Andre, Sukkerbageren nolens volens, tilvende sig, ligervis haver jeg borget Jørgen Grabou 4 Rbdlr., hvilke han haver sat til udi Kortenspil, hvilket er forbuden saavelsom og at smøge Tobak, drikke Panacee og stærke Drikke om Aftningen. Mama maa lide paa, at jeg inte tager Del i liderligt Levnet, men beder Gud bevare mig for al Fristelse og daarlig Værk, for hvilket jeg haver en naturlig degout, og selvom Jørgen er greben derudi, er det overalt ikkuns Skrøbeligheds Synder, did man regner dem, hvilke han

ej troer at være Synd, hvorudi aleneste hans Vildfarelse bestaaer, og er han enddog min allerkæreste Ven.

Til den Tid Herskaberne retournere, rejser det ganske Hof til Hirschholm. Ak! bare Tiden snart var inde, vi forsmægte fast i denne Hede. Udi Skolen staaer jeg mig helt vel. Mama kan sige Ms. Motley, at jeg taler Engelsk med Kgl. Majestæt hans Morian, for ret at perfektionere mig, han bliver christnet hos Mr. Bluhme paa Dansk, jeg anbefaler mig mine kjære Forældre og beder min kjære Mama erindre sig, at skikke mig de belovede Støvlemanchetter de points. Deres kjære Søn i Gud og lydige Barn

Erik v. Høeg.

P.S. Hilsen forsendes den gode Motley og alle gode Venner, dem paa Holmegaard hos Grabous, Linds udi Mariager, Lars Skytte og Ridefogeden, Lene og gamle Talle.

Fra kgl. Page Erik Høeg til hans Moder.

Frederiksborg Slot.
Den 1. Oktober 1742.

Hjertekjære Mama!

Mangfoldige Tak for de mig ihændekomne Breve, jeg fornemmer af samme, at mine kjære Forældre ere ved Helsen, saa og at hjertelskede Mama holder lige fast ved hendes eneste kjære Søn, hvilken er saa langt fra sine Forældre, dem han i værende Sommer inte kan se til og besøge, desformedelst Permission er given adskillige Pager i faveur, saasom v. Dewitz, Reusch og v. Kahlenberg, hvilke ere bortrejste nogle Maaneder at blive udi deres Hjem.

Siden min sidste Skrivelse er Residencen changeret ifra Hirschholm hertil. Der var meget ennuyant udi Hirschholm, vi kom fast inte udi Luften uden i Haugen følgende efter Herskaberne, naar de sammesteds promenerede. Ellers inte. I overgaars skod Hendes Kgl. Majestæt en Hjort fra Vognen, paa Vejen til Fyrstinden paa Fredensborg. I Hirschholm om Morgningen gik jeg mestendels meget aarle alene i Slottet, saasom jeg formedelst Væggetøj i Sengene ej kunde sove. Det er

et prægtigt Palais. Den store Sal, hvorudi jeg mest gik, er med sorte og hvide Marmorgulve, samt en grandios Fontaine i Midten, hvilken gav en angenem Brusen i den store Stilhed; slog jeg lidet paa Kobberbassinet med min Kaarde gav det stor Echo udi Salen, ogsaa Fuglene paa Væggene gav Vand af sig i Marmor-Bassins, sammesteds findes og de Kgl. Majestæters Portraits i korporlig Størrelse. Audiencegemakket har Vægge af rart Træ i mange Farver indfattet udi Sølv, item Spejle udi Sølvrammer og meget andet, hvilket koster stor Møje at polere, som og den store Ovn, hvilken er et chinesisk Taarn med Zirater og Klokker og Kæder af Sølv tilhobe; om Morgningen talede jeg med Domestiquerne, hvilke polerede, og tænkte derved, at det ret var noget for gamle Talle og Stuekonen derhjemme at pudse. Naar vi have Opvartning, maatte vi gaa efter Hendes Kgl. Majestæt og Comtessen til Morgenpromenaden med deres Tasker til Haugehuset, ak! hjerte Mama, det var brydsomme Dage. Kronprindsen har været naadig at regalere mig med sin besynderlige Gunst, haver og taget mig med paa Skydepladsen til at betjene sig, efterdi jeg hjemmefra er bevant til Jagten. Jeg kan ej noksom love og prise den naadige og lystige Herre, han er. Han haver og givet mig trende medailles og 1 Mønt til min collection, nemlig: en dobbelt Species-Dukat anno 1699, samt en liden Kroningsmedaille anno 1700 og endelig Hans Kgl. Højheds egen Fødsels-medaille over 5 Lod i Vægt. Mr. Feddersen haver sagt Hans Kgl. Højhed, at jeg acqvitterer mig efter min Pligt og bestræber den zirligste manér og comportement, hvilken blandt Noblessen er brugelig, og saasom Hans Kgl. Højhed er genegen til Lystighed og Ungdom, samt og at conversere

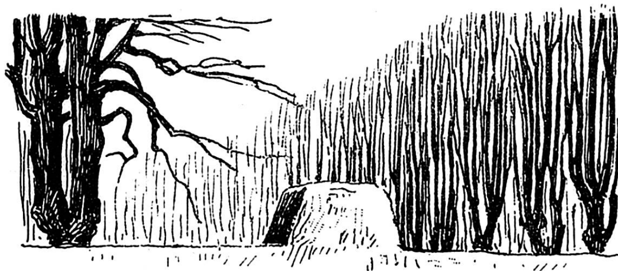
alskens Folk udenfor Slottet, hvilket ej gefalder Majestæterne, haver han udvælget mig at passiare med.

I Førstningen af Junii brak hele Hoffet op fra Hirschholm her til Fredriksborg.

Efter Aftenbønnen var læset af Mr. Bluhme forgangen Dag i Dronningens Gemak, kom Kronprindsen ud og tog os paa Søen at fiske ved Blus. Det var en gladelig Aften, enddog vi ingen Fangst bekom. Jeg havde stridet den ganske Dag med Søvnen i det lille Forgemak og blev nu hel lystig og livelig, Kronprindsen gav os af Hans Majestæts egen Burgundervin at drikke, var ganske Camerad med os og øvede megen Spøg og jocus, sær med Jørgen Grabou, hvilken ret er en fortvivlet Skælm til Hans Kgl. Højheds største Behag. Vi snigede os sent igjennem Haugen, i hvilken Hendes Majestæt har forbuden Nogen at sætte Fødder. – – – Hendes Kgl. Majestæt har været syg og skrantende; sidstledne Onsdag, den Dag hun blev aareladet, fik jeg en Skaal Ptisane at bære op, kom Hans Kgl. Majestæt ud af Hjortekabinettet med Graaden udi Øjnene, han trak da et Kors over Havre-suppen sigende: "Gott lasse solche recht gesegnet seyn!" og rejste strax dernæst til Hovedstaden at se Campementet uden Østerport, som Prindsen af Württemberg commanderer. Det siges, at der skal gaaes i Land paa svenske Kysten. Ak! om jeg var to Aare mere! Med alle gode Hilsninger til min gode Papa, er jeg min hjerte lille Mamas lydige

Sønneke

Erik Høeg.

Fra kgl. Page Erik Høeg til hans Moder.

Frederiksborg.
Den 15. Decembris.

Min allerkjæreste Mama, min hjertenskjære bedste Veninde i Verden!

Dette skriver jeg her paa Friederichsburg i den største Sorg og Bedrøvelse, jeg haver Kammerarrest, hvilket jeg kerer mig lidet om saasom Regnen falder og Blæsten blæser udi Hangens bladeløse Træer, ogsaa agter jeg ikke efter de onde Ord, de give mig, eftersom de ere lidet fortjente af mig: Jørgen Grabou er afskediget af det Kgl. Pagecorps og i disgrace bortskikket, hvilket Mama snart af hans egen Mund vil erfare. Men jeg vil antegne den ganske Geschichte, endda mit Sind er nedslagen saa at jeg næppeligen er capabel at skrive.

Efterdi Herskaberne have foretaget mange Rejser frem og tilbage til Fyrstinden, eller til en liden Collation paa Frydenlund hos Prindsen af Württemberg, stundom til Hirschholm, mestendels dog til Hovedstaden, dengang da Skibene løbe af Stabelen paa Nyholm eller til conseil paa Slottet, havde vi al forønsket Frihed her paa Slottet og amuserte os paa bedste Maade. Grabou, betagen af amour til en liden Pige uden Byen, blev en sen Aften velforskyldt greben paa fersk Handling og sad

i prison i 14 Dage, men dette, istedenfor at kue hans sentiments, foraarsagede at han blev hel stiv og modvilligen, enddog Hr. Bluhme talede med ham og præparerede ham til at communicere efter endt Poenitence. Fredagen, 19. Octobris, Hendes Kgl. Højhed Prindsesse Lovises Geburtsdag var publique Taffel af 14 Personer med sædvanlig festivité Middag og Aften med en treflig Instrumental-Musique paa Galleriet, Taflet dækket i Lignelse af et Kors. Grabou blev sat at opvarte ved Galgentaflet udi Rosen, men veigrede sig derved, sigende studsig: dass keine Grabouer andere bedient hatte als königliche Herrschaften, og blev derudover beordret at staa inde i Vinduet at give Signal og Tegn med sit Tørklæde til de smaa Kanoner, hvilke ordinairement, naar de Kgl. Herskaber drak af det store Deckelglas affyre 9 Skud, og naar de fyrstelige Personer drak af Pokaler affyre trende Skud, samt give Signal til Musiquen at støde i Trompetterne og røre Paukerne, naar de andre Dames og Ministri drak Skaaler; hvilken Commission han forrettede daarligen og letsindigen og kanske næppeligen malgré lui saalunde, at de Kgl. Herskaber kuns fik Musikken og de andre Salutten. Den ganske solennité blev derudover ganske forstyrret og al egalité i Kanoneringens Affyring ganske desperat, hvorudover opstod megen Forvirring og Alteration. Efter Taffel kaldede Hans Kgl. Majestæt Jørgen for sig paa Dronningens Trappe og havde Hans Majestæt, som gemenlig naar Højstsamme ret er betagen af Vrede, en stor rød Plet udi Panden. Højstsamme talede Grabou haardeligen til, skikkede ham flux i prison og derfra at afgaa fra Hove i største Unaade. Han var kuns arresteret én Dag, og saasom jeg vilde sige ham et adieu, samt give ham en liden souvenir, rendte jeg til ham over

Broerne udi Abels Herberge derhos, den Tid han skulde rejse og har desaarsag Kammerarrest par interim. Selv om deri Sorg træffer mig, hvilken er størst ud af alle, at mine kjære Forældre finde Mishag udi min Handling og vredes paa mig, haver jeg dog den sikkre Forvisning, at have handlet ret som jeg burde, eftersom tro Venskab staaer mig ligervis som en af GUD i vores Sjæle prentet Dyd, den vi inte maa svige, saa og ej forlade dem, hvilke ere geraadede udi Nød, som Jørgen Grabou er arriveret, hvorudover jeg til Amindelse gav ham det lidet Petschaft med Rubinen udi, hvilket Papa fik gjort udi Holland. Mine kjære Forældre maa enddog forstaa, at jeg haver god connoissance med, at hans Ungdoms Rasenhed haver forvoldet, at han saa lidet eller intet haver appliceret sig paa sin Pligt, at han nu maa afgaa og inte kan søge Employ eller habilitere sig i Kgl. Tjeneste, dog siger jeg: Jørgen vog mere end alle de andre Messieurs tilsammen og vippede alle dem op, hvilke nu geheimt glædes ved hans malheur, og naar det kom an paa hans og mit, beholdt Jørgen Grabou immer Overhaand og de Andre løbe af med beholdne Hug. Ak! nu er han borte! og han var lige glad og lo, men al min Glæde er nu fordunklet, og min Vej beplantet med Torner; jeg maa nu læse alene og paa egen Haand arbejde mig igjennem mathesis pura etc. Kjære Forældre, glücklich ist wer vergiesst, was nicht zum ändern ist, og jeg vil beflitte mig endmere end tilforn at blive færdig, eftersom min hele Inclination alene staaer til det Militaire, dyrke Gud troligen og glæde mine kjære Forældre. – – – – – –

Nu haver jeg været udi Kirken og Kammerjunker Moltke sagde mig løs af Arresten. Hans Kgl. Højhed Kronprindsen

spurgte mig paa Trappen geheimt, om Grabou var forrejst, og dengang jeg svarede: ja han er forrejst! lo han stille og virrede hel medynksom paa Hovedet. Texten i Dag var – *[er ikke anført]*, Hofpræsten talede om de store Synderes Ven Jesus og formanede os tidlig og silde; Jordelivet er vel udvortes herligt og forgyldt, men hvor vi vender os, er Guds Rædsel og Tugt over os, saa at det Allerrareste bliver til Nød og Tryk. Lyksalighedens Frelse er kuns at søge i Jesu Blod og Vunder, han er vor Del og vort Hjertes Klippe, han tager os ved Haanden i Naade og Barmhjertighed og leder vor Fod til vi erlanger den med det dyre Korsets Død og Blod forhvervede Salighed ved Lammets Thrones Fod; thi naar vort Liv bliver aabenbaret, skulle vi leve ved ham og se ham og han os og istemme det store Hallelujah, fordi han er slagtet og har kiøbt os til Gud med sit Blod, ja han vil udslette vore Synder som en Sky og vore Misgjerninger som en Taage. – – –

I de første Dage brækker hele Hoffet op til Kjøbenhavn. Jeg beder Mama hilse Jørgen og sige ham hel kjærlige Ord fra mig. Hilsninger skikker jeg og til gamle Missis Motley, til Skolemester Waage i Aaby, saa og til Ridefogden, Lars Skytte og alle gode Venner paa Kjærgaard, Min lille Mama hilses dog allersomkjærligst fra hendes lydige Søn

Erik Høeg.

P.S. Er den røde Hoppe med Føl eller bliver det inte?

1743

Fra Jørgen Grabou paa Holmegaard til Kgl. Page Erik Høeg.

Holmegaard.
Den 10. Martii 1743.

Jeg siger tusind Tak, Monfrere, for sidst mig ihændekomne Skrivelse, hvilken jeg selv hentede udi Randers. Ane Skrædders, hvilken er vorden gaaende Post, haver ladet den blive liggendes (det hun selv plejer van Natten over i en Grøft, ædende fuld paa Vejen til Mariager tvende Gange om Ugen). Først vil jeg berette min tro Pasop, at Alt her stander vel til, samt at jeg er godt tilfreds, ja som en Plag ved Foraarstide.

Nu er Fatter hel mild igjen, Du kjender hans opbrusendes Sind, men ligesaa fort han bandede og skjældede og jog mig paa Dør haver Moer hvergang stillet ham taalsom, og er han nu hel mat som en Fisk paa Land. Ja efter at jeg nu for tyvende Gang haver bedet om Forladelse er han god igjen, ja hel fornøjet med at have mig. De Smaa have siddet helt forbluffede i denne Uvejrstid, men Søster Hilde og jeg lo derad til bitte Moers

Vrede, nu er jeg Potte og Pande hos Fatter igjen og kan faa ham til at æde af Haanden.

Ej hjerte Pasop, hvor jeg lo af Din sidste Skrivelse, mer Nyt fra Hove! mere Nyt, mere Nyt beder jeg, eftersom det kildrer mig i Maven at høre derom, og jeg drager Vejret, som var jeg løben fra Blaataarn. Item frydede det mig udi Sjælen, at Du haver tracteret den lange Kahlenberg med de ham højst fornødne Hug, ak! om jeg det havde set, jeg skulde saa lappe hans Kjæver, det Bakkelsebæst, at han aldrig tilforn havde faaet dem saa lappede, jeg vil faa en evindelig Ulykke, om jeg ej engang skal toe Hovedet paa ham til evig Amindelse, den Rakkerknægt!

Du taler om at vorde værhaftig, hjerte Broder, hvilket jeg hel vel forstaaer; gak Du kun frisk til Kammerjunkeren eller vores immer gratieuse Kronprinds og syng Din Vise for dem saa længe, indtil de har lært den, saasom nu Din Hu fortvarende staaer til den fordømte røde Kjole, i hvilken sjelden Lykke gjøres, og det ikke staaer Dig an, at leve paa Landet ligervis som Din gode Ven Jørgen, hvilken priser den Dag, han slap fra Hovedstaden og hjem til Holmegaard, hvor der er fuldt op at tage vare, fornemmelig siden gamle Fatter idelig er krank og daarlig og haver stor Marter og Pine i alle Ledemod af Værk og Trangbrystighed ved hvert Aandedræt, desaarsag haver jeg nu Indseende med Betjentere og Bønder og Godsets Administration, hvilket gaaer hel vel, ifald ikke de fordømte og liderlige Bønder vare, hvilke ere fulde af Usselhed og Udartning, Drik og Skidenhed tilhobe, ja, maa fast som Kvæg drives til Hoveri. Dagen igaar var jeg i Hou Krat at kjøre Brændeved, men Fanden staa i de fordømte Veje, hvilke inte ere

farbare uden om Vinteren, naar Sneen ligger! I Hjaruplille Kro var stor Slagsmaal og Rumor, hvilken Jens Ridefoged fortalte var opstaaen om Hans Nielsen hans Enke i Boelunde hendes Friere; der vankede blodige Snuder, og det var lille Lars Torskelund, hvilken børstede dem allemand udaf Krostuen, siges ogsaa, at han skal have Enken; Bondesmeden i Hjarup stod og laborerede med Vundvand paa den store Skøjer-Andres, hvilken drukken og blodig var trillet til ham paa en Hjulbør, dengang vi kjørte forbi.

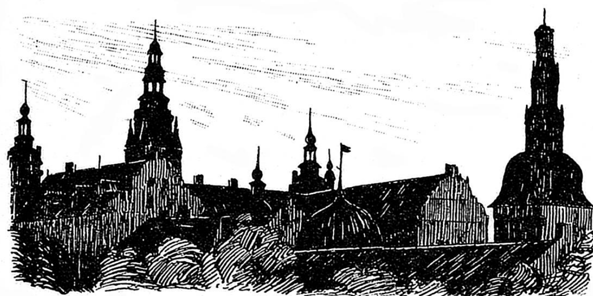
I forgangne Maaned mens Fatter endnu var bøs og helst inte vilde se mig, skød jeg mange Ænder paa Vaagerne i Fjorden, havde ogsaa imellem en Fandens Fur med Palle Skriverdreng efter Harer, saasom vi haver ingen Hund, der er lært, – skal nok komme, skal nok komme Monfrere; naar han gjæster os til Høsten haver jeg baade den og flere til. I kommende Uge ager jeg ad Skanderborg til med en liden Drift Stude, hvortil jeg haver Forlov, eftersom jeg moxen kan gjøre hvad mig lyster, og Fatter skjønner det er til Nytte; udi samme Rejse er jeg buden, at skyde Vildsvin hos en Proprietair, navnlig Hansen, dér fra Egnen, hvilken var her at handle om Studene. Det er andet end som at gaa og svinke i Kongens Galleri og Paradesalen og vaske Fingrene de 100 Gange om Dagen. Hjertevandet løber mig i Halsen, naar jeg i onde Timer mindes den kvalme Lugt i Forgemakket og den Helvedes Karl, Hofmesteren og hans Yngel, med samt deres Reprimander og Lærdom; nej min gode Erik, det var udi rette Tid jeg slap ud af den Kjedsomhed og Pænhed, hvor jeg imellem maatte ud paa Ridebanen eller afsides Steder at bande en ordentlig Kjøded i min Trang. Gud forlade mig min Synd, det var en Helvedes Tid for mig.

Haabendes Du skriver en fodlang Epistel til Din gamle Camerad allersomsnarest, og continuerlig er trofast og vedholdende, bliver jeg

Din ærlige Ven

Jørgen Grabou.

P.S. Det gik snelt med Hofsorgen for højsalig Dronning Anne Sophie. Det var vel saa at vente. Hils dem, hvilke hilses bør.

Fra kgl. Page Erik Høeg til Jørgen Grabou paa Holmegaard ved Mariager.

Frederiksborg Slot.
Den 16. August 1743.

Gode Ven. Jeg takker mangfoldigst for Dine angeneme Skrivelser, mest glædedes jeg ved at høre fra Kjærgaard, saasom mine Forældre formedelst Sygdommen ikke paa lang Tid have skrevet og Missis Motley er jo aldrendes og haver nok at tage Vare. Jeg kan tænke det Du siger, at nuomstunder er det helt stille paa Kjærgaard. Ak! om jeg kunde gjøre en lille Rejse did, at hilse mine kjære Forældre.

Nu staar mig kuns for Hovedet at blive wehrhaftig, samt vel employeret i disse Krigstider, og ihvor presseret de høje Herrer end ere, haver jeg dog ingen Lejlighed forsømmet at plaidere min Sag. Overhofmarschallen haver svaret meget aimable med smilende Aasyn, og Moltke siger ideligen: sey ruhig mein Jung, seine ehrlichen Bestrebungen sollen nicht unbelohnt bleyben.

En Flaade paa 18 Linieskibe foruden Fregatter er beliggendes i Sundet under Greve Danneskjold og blev i Junii frequenteret af Kgl. Majestæt; men uden Østerport er et campement af 15000 Mand, commanderet af General Scholten, did jeg red i Hans Kgl. Højhed Kronprindsens suite sidstledne Torsdag,

aarle Morgen, en charmant og yndig Morgen. Vores kjære Herre besaa sit Regiment, den ganske Armées Mønsterregiment, samt indtog en liden collation hos Obersten; paa samme Tid var jeg hos Hr. Lieutenant von Pauernfeind, Obersten sin Søn, i hans Telt og blev hel artig tracteret, samt tømmede nogle Bouteiller Rhinsvin. Den ganske suite, sær H.K.H. var meget lystige, den Tid vi red til Frederiksborg tilbage og ikke helt sikkre udi Sadlen, var det Gud ske Lov mørk Nat, da vi ankom og maatte bære H. K. H. af Hesten, – bien entre nous ceci.

Næste Dagen var jeg vel angergiven og bad i min Bøn Gud pardonnere mig, efterdi jeg er saa ung, talte og derom til gamle Sieur Hunt, hvilken nu, efter det han sagde, haver været Rideknægt i 34 Aar, og hvilken førte det slemme Tog an igjennem de sorte Skove i Nat, men han svarte mig ganske gudsforgangen: ej hvad, Mr. von Høeg, en ærlig Rus gjør ingen Mand besmittet. – Kammerpagen v. Dewitz er fortvarende syg i Kjøbenhavn paa Hospitalet, han haver et tungt Kors at bære formedelst aandelig Anfægtelse og forskrækkelig Sjæleangst, mestendels om Nætterne. Vi leve continuerlig indgetogent, og Herskaberne have ingen amusements, uden Skydepladsen, dog have vi her paa Slottet mere Frispas paa Pageskolen, som control inte er mulig i vores Fløj, hvilket Du vel erindrer Dig. Om Aftningen have vi koget Giroflée udi Ovnen, samt destilleret Biskop og andre gode Drikke og med megen Møje carmeleret Kirsebær, hvilket Tractement at nyde, v. Krogen og Gersdorff en skjønne Aften have inviteret nogle af Kammerpigernes Piger paa Galleriet i øverste Etage, hvor de ligervis have deres Kamre. Damerne ere ligesaa stornæsede

som udi Din Tid, enddog er blandt Hoffrøknernes Kammerpiger flere af skjønt Udseende; vel vidende Du tier dermed, vil jeg fortælle hvad som arriverede en Aften. Da jeg og den lille Hans v. Krogen passerede Pigernes Kammer, stode de udi Døren, mens de andre i Kammerset sang Aftensang; da tiede de stille og kaldte os ind, ihvorvel der vare dem, hvilke vare en negligée; de fik da megen Leg, Smidsken og Latter fore og fangede an at puffe os den ene den anden i Favnen, og var der ingen Ende paa den fyrige Spas; en liden Kammerpige hos Frøken von Beulwitz, nylig hidkommen, Datter af en Kapitain udi Mecklenborg, en dejlig Pige, var aleneste hel stille og sky som en Raa, siddende hel afsides med et lidet grønt Æble i Haanden, drillede de hel overhaands, og støtte de mig hende udi Skødet, dog gav den Lille mig med Taarer udi Øjnene det bitte sure Æble, da vi maatte løbe derfra. – Ak ja hjerte Broder, Blodet skummer syndigt i min Krop, og jeg er ret aldrig glad uden i Ridelektionerne, og udi det jeg kan habilitere mig i, hvad som min metier anbelanger, fornemmelig naar vi have Parforceridning i Overdrevet med gamle Blunt.

Jeg haver og mine Anfægtninger geheimt med mig selv og med den evig miskundelige Gud, men kan dog ikke forholde mig, at tage Del i syndig Daarlighed, ja gudspottelig Værk, saasom ved de lange Aftenpsalmer véd jeg inte hvad som synges, efterdi jeg er søvndrukken; men hvad som er rent Djævelens Fristelse, hvilken jeg med idelig Bøn og Paakaldelse ej kan overmande, er, at jeg ikke kan forholde mig i at le, naar besynderlig v. d. Lühe og Ahlefeldt ved Aftensangen sætte slemme Viser paa gudelig Melodi, ja forgangen Aften sang en tysk liderlig Vise paa gudfrygtsom Maner og Ansigt, mens

Hofmesteren intet forstod, eftersom han og var søvnig. Ak Jørgen, Jørgen, hvad skal der blive af! Ret uden Fortjeneste haver jeg bekommen adskillig Roes af Kammerjunkeren og Mr. Feddersen, endydermere en Søndag, der var opkommen Klammeri paa Kammeret om et Fad Tykmælk, og Ahlefeldt slog v. d. Lühe med en Nøgel, han havde udi Haanden, hvorudover kom et stort Slagsmaal; jeg defenderede mig med en Støvleblok, retirerede mig ind i Vinduet, passede mit Sned og tog den gale Ahlefeldt om Livet, holdt ham fast og fik Rumoren stillet, justement da Mr. Feddersen kom til; der faldt Kammerarrest paa de Fleste, men Hofmesteren maatte gjøre excuses til Ahlefeldt, hvilken han havde benævnet ein grober Bauerknabe.

Jeg haver været i Medaille-Cabinettet og fik forærendes ved hans Kgl. Højheds Naade og Recommendation 7 smaa og tvende store Medailler, hvilke Du vil berette til Mama, saasom jeg det forglemte at antegne.

Den svenske Ambassadeur haver vaaren her i denne Tid. Hofmesteren hos Hans Kgl. Højhed Kronprindsen, holdt endelig 30. Julii sin mariage med Frøken von Warnstedt. Prozit die Mahlzeit, Hrr. von Beulewitz!

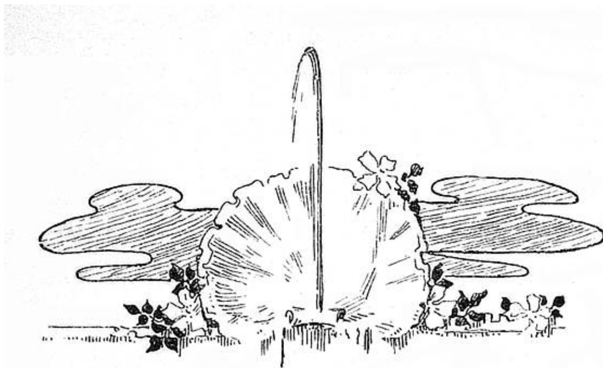
Det som værre er, hvilket idelig bringer mit Sind udi Alteration, er den nu forestaaende høje Ægteskab, vores højtelskede Kronprinds endnu dette Aar slutter med den engelske Prindsesse. Du spørger kanske, hvi jeg tager mig Sligt an? Ak Jørgen! vores Kronprinds bryder jo desaarsag op fra Hoffet, fraflytter Slottene, bekommer sit aparte Hof og vi se ham ikkuns i Ny og Næ. Enddog skal det ogsaa ikke være andet end som Glæde for mig, om han kun beskjæres al den Lykke,

hvilken er i Verden, og hvilken den milde og naadige Fyrste, han er, tilfulde meriterer.

Bedendes Dig ubesværget at lade denne Skrivelse blive ganske unter uns og inte at bringe mig i Ulykke, slutter jeg af og giver den til Skipperen at medtage. Item giver jeg ham det lidet Petschaft med Dit Vaaben indstukken, hvilket Du haver efterladt hos Juveleren Cabot udi Vimmelskaftet, betalt derfor 4 Rigsdaler. Anbefalendes Dig at formelde mine kjære Forældre, samt alle gode Venner paa Holmegaard, min gode Vens egne Forældre, Sødskende og Bekjendtere min kjærligste Hilsen er jeg

Din oprigtige Ven

Erik von Høeg.

Fra kgl. Page Erik Høeg til Jørgen Grabou paa Holmegaard.

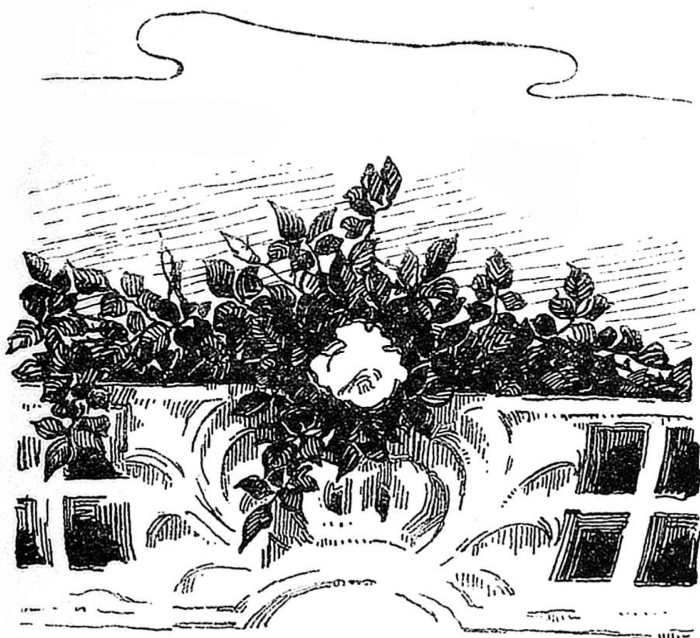
11. Oktober 1743.

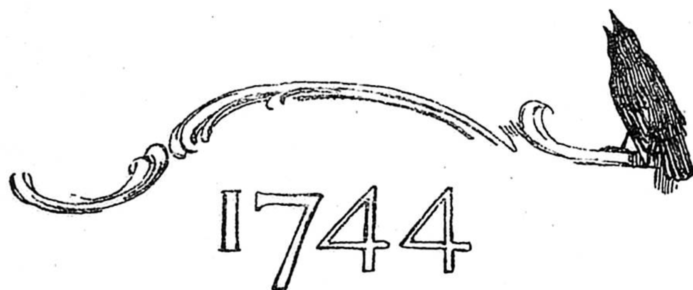
Hjerte Ven! Flux Du fanger dette Brev, spring paa en Hest og lad staa ad Kjærgaard til, Monfrere vil der berette mine kjære Forældre den lykkelige Tidende, Deres Søn er vederfaret, og hvilken jeg udi største Hast skikker afsted, eftersom Posten inte bier. Den 9. hujus *blev jeg designeret til Kammerpage hos vores Kgl. H. Kronprindsen!* Højstsamme rejser paa Mandag til Altona at hente sin høje Gemalinde. Hans Kgl. Majestæt holdt conseil de guerre i Tirsdags sidstleden; det siges Krigen med Sverrig er begivet, formedelst Aarstiden. Kmjkr. Moltke bliver Kronprindsens Hofmarschal. Min kjære Mama tilskriver jeg allersomsnarest, hvilket Du venligst forsikkrer udi største Hast.

Votre très dévoué ami

Erik v. Høeg.

1744

Fra Jørgen Grabou til kgl. Kammerpage Erik Høeg.

Holmegaard.
Begyndt 5. Januarii 1744.

Hjerte Ven og gode Pasop!

Siden Din angeneme Besøgelse og Nærværelse i den hellige Juletid haver ganske intet Nyt passeret; at forstaa: Dine gode Forældre ere hel traurige og melankoliske af Forlængsel efter deres agreable Hr. Kammerpage, siden Du rejste. Din smukke og fornemme Fru Mama haver immer blanke Øjne og mimrer med Lipperne, naar hun taler om min gode Monfrere, ja Din strenge Hr. Fader geraader halv i Rørelse ved Maaltidet, aldenstund Du kommer paa Tale og svælger Graaden i Ølstoben. Endog lang Tid er gaaen, leve de stadig i Dine Beretninger om Kronprindsen, hans prægtige Brudefest og Dine Æreporter, Fyrværker, Bluminationer og Udstafferinger af Husene udi Byen, og da Thestrups fra Klostret forgangen vare budne, bekom vi den ganske Historie om igjen, hvortil kom, at Hilde maatte synge den angenehme Aria: Das frohlockende Copenhagen beym Einzuge. Mest staaer mig for Hovedet, at Monfrere og de andre Camerades red for i Optoget paa de hvide Heste, hvilke havde Haler og Man med blaa Taftesbaand indflettede, – min Plads i Geleddet havde ja og været dér.

Eftersom Du er hjemkommen, fandt Du vel de gode kjøbenhavnske Borgere matte som Maddiker og hel slunkne efter Glædesrusen og den engelske Frydessmaus; dog det er som Gløder under Asken og tændes vel flux og hurtig op, kjender jeg mine gode Kjøbenhavnere ret. Dit lille Brev til Kjærgaard forgangen gav inte besynderlig Oplysning om nogen Ting andet, end som at Du maatte have Penge til Silkestrømper og Kammerdugs Halsklude, velan mein Bruder, jeg haver Andet at berette.

I det milde Vejr griber jeg Sten og Moser og Moradser an, item graver jeg en større Banke durch, for at lede Vandet af de gamle Mosehuller, hvortil jeg haver accorderet med Hr. Thestrup hans Bønder; item lader jeg mangfoldige Huller i Agrene fylde med Sten og Andet, og haver Forhaabning, at den golde Mark og Ørken ved Degnehullet kan vorde Pløjeland af Bonitet. Slemmest ere de stær- og flæggroede Kjær, hvilke volde mig Hovedbrud og Bønderne ømme Lemmer, saasom de *skal*, saa svor jeg en dyr Ed, vorde gode Hø-Enge med Tiden. Siden Høsten haver jeg opstillet dobbelte Stengærder, hvilket Du saa, 55 Favne, derhos kjører jeg Mosedynd fra Skoven næst ved og haver fuldt op at gjøre. Studene kan jeg inte være uden, enddog det er godt Marked med Stude i Aar. Fanden staa i de nye Skatter! helst saasom Krigen blev til intet, Armeen opløses, og Hver gaaer til Sit, hvilket jeg læser i Avisen, vi haver Capitalskat, Kopskat, Consumptions Forhøjelse, samt Rytterheste at holde rede, in summa: at Hendes Kgl. Majestæt kan fylde sit Smykkeskrin og bygge Palais'er. Dog jeg finder ingen ret Aarsag til Ærgerniss, saalænge Gud giver Helsen og brav Humeur.

Kan Du huske, kjære Ven, Morgenstunden vi vaagnede i Julen ved at Ole skrabede Sneen fra Trapperne i Gaarden, da vi geschwindt kom i Støvlerne og ud paa Marken, dengang Du ovre bag Kalkbrænderiet ved Fladbjerg Færgested skød Haren med min italienske Flint? siden gelejdedes vi af Uheld Resten af Dagen, til vi fastendes fik kogendes Vin og spisede Middag hos Jens Lind i Mariager; kan Du mindes Lyngbakkerne, Syd om Himmelkold, bitte Erik, og hvad som dér passerede? Din Modestie forbyder Dig vel inte at berette le grand veneur det Mesterskud paa Dyret? Jeg spørger blot, Monfrere. Flinten skal være Din, hver den Gang Du sætter Foden paa Holmegaard, men den Skintenhund fra Kjærgaard lader vi blive i sit Hus, helst saasom Thestrups Tæve er med Hvalpe.

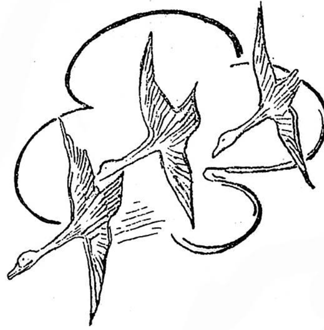
Næst efter at formelde Monfrere gode Hilsninger og Alt, hvad som godt er, fra Alle, beder jeg Dig og formelde min Hilsen venligst, hvis én eller anden i den ganske Cleresie haver Mod og Mands Hjerte, at mindes den aftakkede Cumpan Jørgen Grabou, kanske – aleneste min kjære Ven, ja saa og den bitte Zernichow, hvis han ej haver blæset al sin Vejr ud i sin Tverfløjte, ihvor vel han næppeligen tør spille andet end de douce Toner, I synge udi Kirken, ligervis som i gamle Dage, da de lange Noder gjorde ham hel tyndmavet og udpustet. – Ak pardon! min hjerte Erik, Du est jo Kammerpage og inte mere i societet med Cameraderne.

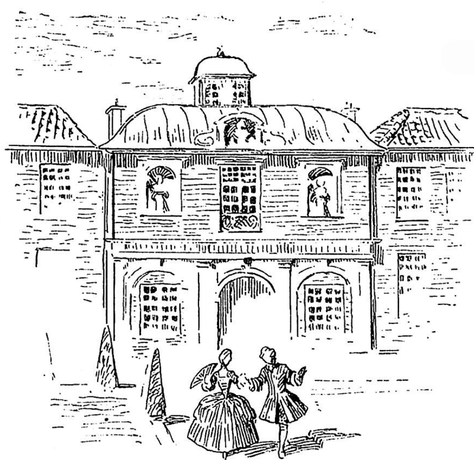
Haabendes snarlig Brev og Bud forbliver jeg

Din ærlig Ven

Jørgen Grabou,

fra hvilken Nyt snart
vil spørges.

Fra kgl. Kammerpage Erik Høeg til Jørgen Grabou.

Charlottenborg Palais.
Den 20. Aprilis 1744.

Min Hjertensven.

Jeg har ikke Lejlighed funden at opvarte Dig med en Skrivelse i langsommelige Tider, endel formedelst Tjenesten, endel ogsaa fordi jeg haver fanget megen Læsning og alskens Studium an, paa det jeg kan blive perfectioneret udi humaniora og forhverve Kundskab udi slige Sager, som det min Stilling anstaaer. Jeg siger Tjenesten! Ak Monfrere, naar jeg tænker paa gamle Dage, den Tid vi ret som dorske og søvnagtige Slyngler døsede udi det hvide Forgemak, at Blodet var færdig at størknes i vore Kroppe. Nuomstunder haver jeg ingen jour og dog jour immer og alletider, eftersom jeg er om de kgl. Herskaber her paa Charlottenborg Dagen lang, ja Nætterne med i et lidet Kammer næst ved Kammertjener le Fevres, hvilket ligger op til Kronprindsens Sovegemak, dog haver jeg og et andet lidet appartement i Mezzaninen. Siden Februarii Maaned

frequenterer jeg ganske ikke Skolen uden adskillige Exercitier udi Sprogene saa og Fegtning, Ridning etc. Jeg haver nu Hest àpartmoi, en Hannover-Hoppe, hvilken er veldresseret og tranqvil.

Hjerte Jørgen! Denne Vinter haver været den bedste Del af mit Liv. Herskaberne haver vel deres Frihed at leve saa som de vil, ihvorvel det siges, ilde at være set af Majestæterne, dog, saasom Hans Kgl. Højhed er af et lystigt Gemyt, haver han føjet sine Lyster og paa en gladelig Maade amuseret sig denne Vinter med sit lidet Hof, derudi givende efter for Hendes Kgl. Højhed Kronprindsesse Louises, hendes gratieuse og ædelhjertede Lyst at fornøje sig selv og Andre, hvorudover Kronprindsen ganske haver sagt sig løs fra al Kjedsomhed, derved at dulme sin høje Gemalindes Forlængsel efter Fødelandet, saasom hun efter eget Ønske hidkom ganske uden engelske Cavaliers, Damer og Domestiquer, og sætte hendes nye Land udi godt og liveligt Lys.

Hun er selv en Lysens Engel i menneskelig Gestalt. Ikke det, at hendes ydre Person for sig er yndig og over al Maade dejlig, – ak, jeg fornemmer min Afmagt at føre et Billede af hendes Dejlighed udi Pennen: hun er af maadelig Højde, dejlig af Skabning, hun er blonde og overmaade hvid af Hud, brune Haar, dejlige Øjne og Tænder og Lineamenter, dog ikke det, at hun med Sandhed kan siges at kaldes smuk, og ej heller at man i alt dette bliver var en Blufærdighed og besynderlig Modestie, en Yndighed, hvilken indtager Alle, men det som er mest: hun er god og mild og naadig imod Alle, et Zirat og en Ære for sit Kjøn, idet hun viser et saa ædelt Gemyt og ganske ikke er hoffærdig eller stiv. Jeg har ingensinde i min Livstid set hendes Lige, hverken blandt Unge eller Gamle, og saasom det alene er

hendes Afsigt, at vise hendes Artighed og Yndighed imod Alle, da tvinger hun friligen og Alle at have samme Afsigt: hende at behage og fornøje. Ak! min hjerte Jørgen, mit taknemmelige Hjerte er saa ovenfuldt, at jeg lader det løbe over Spanden.

Efter Indtoget og sammes glorieuse Festiviteter, den Dag, den ganske Stad var som i en Glædesrus, og Luften lød af Musiquens Fanfarer, Fryderaab og Fyrværks Knalden, stod jeg om Aftningen i Galleriet, da Hans Kgl. Højhed førte sin Gemalinde op. Dengang jeg aabnede Gemakdøren pegede han og sagde naadigen nogle Ord: at jeg talede Engelsk, og at han desaarsag havde annammet mig som Kammerpage, da smilede hun første Gang til mig paa en saa yndig Maade, at det var som Hjertet smeltede mig udi Livet. Hyppigen siden hin første Stund haver hun talet med mig og immer paa samme gratieuse og ædelhjertede og smilende maneer, ja ihvorvel hun taler vores danske Sprog, hvilket hun haver lært, til Domestiquer og Andre, amuserer hun sig med at fornemme mig tale mit nødtørftige Engelsk, sigende: at det er god Musique! Hvilket lyksaligt Creatur er jeg da ikke, at kunne tjene og fornøje en saa dejlig Fyrstinde! Jeg vil hellere dø tusinde Slags Død, end se et Vredens Blik udi hendes Aasyn. – – –

le 7 maj, je reprends ma lettre.

Saasom Hendes Kgl. Højhed er en stor Liebhaver af Musique og spiller angenemt paa Claveer, haver i denne Vinter nogle Gange været Appartements med Instrument-Musique, ja i deres Glædes uskyldige Triumph, haver de nogle Gange, uden preparationer dertil var føjet, hel pludselig amuseret sig ganske særdeles i flere Dandse, Hendes Kgl. Højhed med Prindsen af

Wurtemberg dandsede passe-pieds og sammen med min Kgl. Herre Aimable-Vainqueurs til længe paa Aftningen. Dette haver jeg erfaret ikke haver Behaget ved det regjerende Hof, efterdi Dands og Spil regnes for arg og ugudelig Værk.

Det kan vel være ongefær to Dage siden, holdt min Kgl. Herre en Ring-renden udi Ridehuset, og efter Caroussellen var buntet Taffel for en liden Cirkel; samme Aften dandsedes Sarabande og rigodons til Mr. Storch, hans Violon. Hofmarschal Moltke var ej derhos, men det behagede ham ganske ikke, da han det anhørte, og han var Dagen derpaa meget vredagtig og knarvorn. Fredagen næstefter var Herskabet til Taffels hos Majestæterne, men saasom jeg ikke var nærværendes véd jeg ikke, hvad som dér arriverte, andet end som at Hendes Kgl. Højhed Kronprindsessen blev syg ved Taflet og tvungen at rejse sig og lod sig i Portechaise om Aftenen bære til Charlottenborg. Hvilken Sorg og Forskrækkelse dette afstedkom, er lettere at sige end at beskrive. Hun haver holdt Sengen i flere Dage med stærk Hoste og vomerede Blod; ak Jørgen! da fandt jeg først, hvilken Devotion og Kjærlighed jeg havde for mit fyrstelige Herskab. – Medisancen fortæller meget, gemenligen ikke til det Bedste for Hendes Majestæt, hvilken skal have begegnet Kronprindsessen ilde i det røde Cabinet, hvorudover hun blev altereret, trinede et Skridt tilbage og stillede sig meget indgetogen an; men saasom Hendes Majestæt strax ved Taflet, efter Bønnen var læst, igjentog samme malcontente Ord, blev min Prindsesse syg og maatte rejse sig. Efter al Anseelse er dette dog kun halv Besked. Kammerjunker Tillisch haver fortalt, at Kongen og var vredladen imod min Herre og havde trop de couleur udi Panden, som ordinairement, naar Vreden

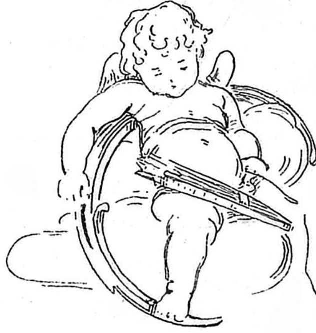
tager ham fangen. Hendes Majestæt blev og syg og aareladet paa Foden, men min Prindsesse er nu oven Senge, xml:lang="de" lang="de"! Majestæterne haver besøgt hende og forlægger nu, den 12. hujus, Residencen til Hirschholm; om Alt gaaer vel, afrejse mine Herskaber Ugen derefter til Jægerspris.

Af mine Skrivelser til Kjærgaard vil min kjære Ven være videndes om, hvad som ellers her i Staden arriverer, hvorudover jeg ej haver nødig det at repetere. Kuns saadanne Materier, hvilke ikke staaer mig an, Andre bliver vidende om og hvilke ere at anse mere geheimt, angaaendes Herskaberne etc., antegner jeg aleneste for min kjære Ven, saasom en liden Affaire, hvilken Prindsesse Charlottes Hofmester Mr. von Møsting skaffede mig paa Halsen, den jeg bevarer uskreven til vi faa hinanden i Tale. Hofmarschal Moltke er immer min Velgjører og faderlige Beskytter, det passer desaarsag saare ilde hvad skrevet staar i Din Skrivelse af 3. Martii, at jeg inte maa blive besnæret i denne forgiftede Ædderkops bestrikkende Væv. Jeg kan endelig ikke sige andet, at de jo ere aimable imod mig tilhobe, mest vel desaarsag, Herskaberne lider mig vel, hvorudover jeg er Gud taknemmelig. Monfrere vil venligen formelde paa Kjærgaard, at den sidste Compliment, min hjerte Papa skikkede mig til Hr. Hofmarschallen, blev meget vel optagen; hils min allerkjæreste lille Mama, jeg kysser hendes Haand som hendes lydige og trofaste Søn, mange gode Hilsninger til Dine gode Forældre og Sødskende, Hildegard vel ikke mindst, samt alle gode Venner.

Hvad Pengene anbelanger, ifald Du spørges, kan Du sige Papa, at Hr. v. Moltke hans Sekretair haver alt i Varetægt og til Besørgelse.

Min kjære Jørgens gode Ven

Erik v. Høeg.

Fra Kgl. Kammerpage Erik Høeg til Jørgen Grabou.

Kjøbenhavn.
Den 4. December 1744.

Du haver fuldkommen Ret at forekaste mig inte at have tilskrevet Dig i ongefær 5 Maaneder, forhaabendes at Du ikke misskjønner mig, vil jeg kuns sige, at det ikke er Lysten, hvilken haver afholdet mig. Ja Monfrere! mangengang haver jeg været genegen at forgjette alt omkring mig og kaste mig i min gode Vens trofaste Arme, men jeg haver bemestret mit Sind og kuns skikket mine kjære Forældre de vanlige smaa Billets, at de kunne være videndes om, at jeg var ved Helsen; men det, jeg haver fornummet i mit Hjerte haver jeg Dag til Dag hengjemt derudi; thi kjære Jørgen, der er visse Ting, en Mand ikke lader naa op til sine Læber og ikke lader komme udi Pennen. Jeg kan ikke skrive saa, som jeg burde, og jeg kan ogsaa ikke lade det blive; thi jeg er færdig at gaa fra mig selv, men om jeg skulde forspilde min Velfærd, kan jeg ikke lade af at svælge Sødmen ved at bøje mit Hoved til Venskabets trofaste Bryst og hviske mine Tanker udi hans Øren; thi det menneskelige Kjøn er jo saa

artet, at det ikke kan leve alene, og selv om Livet er saare lifligt og dejligt, vandrer dog hvert Menneskebarn om, hvert med sin tunge Last, hvilken det søger lettet ved at tye til sin Næste og til den evig barmhjertige Gud, der med sin Faderhaand bærer os i Havn; Du maa tro, kjære Broder, jeg foretager mig begge Dele, velvidende, at dette, jeg siger Dig, er velforvaret hos Dig som hos Gud. –

Den 16. Maji i forandrede mit højkongelige Herskab deres Sommer-Sejour fra Kjøbenhavn til det dejlige Sted, Jægerspris, hvilket Hans Majestæt forgangen Aar haver skjænket Kronprindsen til Arv og Ejendom, hvorudover Højstsamme og haver baaren megen Flid for Slottet og dets Indretning, Udstaffering og Nybygninger, samt adskillige Arrangements, saavel hvad Jordens Dyrkning angaaer, som Haugens fortryllende Smukhed, endydermere og det, som vedrører Avlsgaardens Besætning i disse Kvægdødens onde Tider, det lidet Stutteri, Jagten, de horrible Veje etc. etc. – Paa Rejsen didhen red jeg min Belladonna den lange Vej, snart forud de Kgl. Vogne med Foureren at observere Vejene, snart næst hos den Kgl. Vogn, givende Svar og Informations til Herskaberne vedrørende de passerede Steder og Byer, hvilke Kronprindsesse Louise ej tilforn haver set. Denne Preference fremfor Hr. Kammerjunker Møsting, hvilken kom af mit Kjendskab udi Engelsk, foraarsagede mig idel Glæde; Hendes Kgl. Højhed, betagen af Fornøjelse over den skjønne Rejse og de prægtige environs, skinnede af Huldsalighed og særdeles Naade ret som en Himlens varmende Sol. Intet var dog at ligne ved hendes Lyst og Fryd Dagene næstefter i det skjønne Sommervejr, ja som en liden Fugl, hvilken er idel vivacité, løssluppen af sit

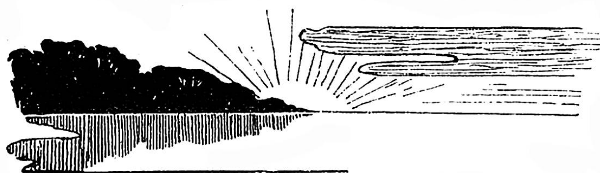
Fængsel, befandt vi Hendes Kgl. Højhed efter at have sprængt Hovedstadens Bur. Lige fra de første Dage fik jeg Befaling som Cavalier, at escortere Kronprindsessen, naarsomhelst hun, gemenlig med Baronesse v. Holck, hvilken nys var kommen, promenerede i det Frie, men eftersom hun ganske uden Etiquette, ret som det hende indfaldt, bevægede sig ude og inde, selv til lange Promenader i Skoven og ved Stranden, havde jeg mange Gange stort Besvær ved at være ved Haanden og gelejde hende.

Om Morgningen Klokken ongefær 8 promenerede min Prindsesse allerede med Comtessen, passiarede lystig omkap med Fuglene i Træerne, gjorde Besøgelser snart hist, snart her, drak Morgenmælk hos gamle Moer Ellen, Slotsforvalterens, hvad eller forvildede sig langt ud i Skoven til min gode Ven, Overjægeren, Jørgen Graner. Ikke glemmer jeg hin Dag, Tiden gik fra hende, ihvorvel jeg underdanigst averterede derom, og vi vare helt ude ved de gamle Ege, da – jeg siger Sanden – kjørte Hendes Kgl. Højhed med sin ganske suite, Comtessen og mig, paa et Læs Rughalm ind paa Slotsgaarden til Hans Kgl. Højheds allerstørste Plaisir. Ak Jørgen hvilke Dage! Frisk tilfods, ret ligesom en Bondepige, vandrede min Prindsesse allesteder, kuns klædet i Jagtklædning eller ganske einfach; hendes Gemenskab mod fattige Folk, hvilke hun besøgte i deres usle Hytter, hendes Belevenhed for de skidne Børn paa Vejene er ikke til at beskrive, hendes ømme Tone, Overbærenhed at tale paa og befale, fik mig Hjertet at smelte udi Livet. Fornemmelig de Dage vi vare ved Stutteriet, og jeg maatte give Forklaringer, var jeg mest glad. Nej, Harme og haard Vrede er ikke hendes Sag! det arriverede en Dag før Taffel min Prindsesse mødte

Hofmarschal Moltke og hendes Overhofmester Mr. Juel, kommendes fra samme Stutteri, helt optændte af Vrede, formedelst en af Folehopperne, Prindsessen hendes Yndling, falden efter Charbonneur, havde kastet sit Føl i Utide, hvilket Folemesteren havde fortiet. Hun svarte intet, gik continuerlig til Stutteriet, afskedigende Herrerne med et lidet Nik. Ankommen lod hun mig kalde Folemesteren, hvilken kom krybende og lagde sig for hende i Græsset med Taarer udi Øjnene, da, istedenfor at meddele ham en tout-a-fait Reprimande, klappede hun ham med egen Haand paa Skulderen, sigende ham paa godt Dansk adskillige milde Ord. Er hun ej at elske! Og dog, eftersom der kuns er 8 Følhopper, 8 Hingster og nogle unge Hopper, af hvilke alene 4 ere ganz rein, de øvrige, hvilke gaa i Koblerne Vinter og Sommer, kunne passere, var det intet lidet Forlis, Træhesten velforskyldt.

Ak, de skjønne Dage paa Jægerspris! Hin silde Aften ved Stranden, da Kronprindsen var forrejst, og Himlen var rød af Solen, og Fjorden var som et dryppendes Blod, da hun slog med Sten paa Vandet, da hun var som vores Lige og Ebenbürtige og ikke som en fyrstelig Dame, og da man intet hørte uden hendes Latter alene, og jeg Intet saa uden min naadige Fyrstinde alene, hendes leende Mund om de hvide Tænder, da Comtessen, staaendes paa Færgebroen, skreg og raabte, og jeg sprang i Søen efter Pramkonens bitte Tøs, – – vil jeg kanske nogentid forglemme min dejlige Prindsesses Kaade og Kjærlighed dernæst, da jeg stod drivendes af Vandet for hende og siden, da hun gav mig Uhret med Brillanterne, sigendes at hun havde fra den første Stund profiteret saa meget af min gode conduite og comportement. Ak Jørgen, Jørgen!

Saa mindes jeg og hin Dag, Kronprindsen kom tilbage, og en Estaffeta fra Hirschholm havde formeldet, at Sorgen for Fyrsten til Ostfriesland var at aflægge, da stod Hendes Kgl. Højhed i Galleriet og tog ham imod, iklædt som en Bondepige i en Kjole af simpel Camelot med Opslag af blommet Skipper-Cattun, med Haaret nedslaget og med rund Hue, blaa uldne Strømper, der ret saa frisk ud med deres hvide Svikler, se: da glædedes jeg ikke paa samme Vis, som de Andre; men en besynderlig Mismod faldt over mig, der var vendt op og ned paa mit usle Hjerte, og jeg har ikke før vidst af saadan Bevægelse at sige. Samme Nat, jeg ikke kunde sove, stod jeg længe for Vinduet i mit Sengekammer og hørte paa tvende Nattergale, hvilke svarede hinanden, én langt borte, den anden nær hos, hvilket indtog mig saameget mere, efterdi jeg tænkte, deres Tid allerede var forbi. Ak Monfrere! Du est vel forlængst led ved mit Kladden, dog jeg kan ikke lade det fare.

5. Dcbris.

I de samme Dage, jeg forfaldt udi saadan Melankoli, bekom jeg en Bog at læse, hvilken Comtessen flyede mig; hun er min synderlig gode Ven, samt Niece af gamle Fru v. Brüggman, altsaa af Familien, samme Bog er det bevægeligste, jeg udi mit Liv haver læset og hedder: "Pamela", først skreven udi Engelsk og nu i Dansk oversat; paa hver Rad udi denne henrykkende Bog fremskinner Gudsfrygt og Dyd og Ædelhed, paa samme Tid

den forklarer den menneskelige Kjærligheds Virkning paa det menneskelige Gemyt. Men jeg fandt mig enddog saa vemodig og saa melancholisk tillige, at jeg inte kan sige det, ihvorvel jeg intet havde at klage paa, og Herskaberne vare mig gode, sær Hendes Kgl. Højhed, hvilken dagligen besvarede min Reverents med den hende bevante Hjertens Godhed og unterdessen med et og andet Ord, hvilket jeg forvarer under min Erindrings Laas og Lukke som et kosteligt Klenodie. Paa Jægerspris gik jeg i saadan særsindet Humeur moxen alletider ud til gamle Jens ved Leddet med hans immer aabne Vunde fra Affairen ved Helsingborg og lod mig sætte over Fjorden til en liden Holm, hvor intet levendes Creatur findes at leve, alt imens som han berettede om Krigen og Retiraden fra Helsingborg, ved hvilken han vægrede sig ved at skyde sin Hest, men fik den enddog i Behold med til Helsingør svømmendes efter Baaden: men paa den lille Ø lagde jeg mig ganske alene og tænkte paa alt det Dejlige i denne Verden og slets ikke paa det Mørke og Bedrøvelige.

Jeg vil ogsaa antegne, at paa de ovenanmeldte Promenader med min Prindsesse arriverte det, at hun talede Dansk med os mere end som en saa ophøjet Fyrstinde vel nogentid haver talet med en Kammerpage, men immer talede hun om Landlivets Dejlighed, Velsignelse og Overflødighed, om de velbesatte Avisgaarde, de fede Enge og frugtbare Agre og glædede sig i Gaardene ved at høre det karske Kvæg brøle og se Kreaturerne vrimle sig omkring hende, sligt talede hun saa levendes om, som var aldrigen nogen anden Tanke i hendes Hjerte end hendes Medkreaturer. Som jeg en Dag, det var den 5. Septembris, efter Promenaden oplukkede Gemakdøren for

hende, stod Prindsessen stille, saa mig hel blidelig an og talede med sagte Stemme paa Engelsk omendskjøndt Ingen var nærværende, sigende: "Han ser ilde ud gode Mr. Høeg, er han ikke fornøjet i at tjene mig længere?" Jeg knælede ned og forsikkrede det, at jeg ikke vidste større Lykke i Verden. "Nu," svarede hun, "da skal han og være tilfreds i den stakkede Tid, han bliver." Hun gav mig sin Haand længe at kysse, saa mig an med et sær bedrøveligt Blik, og ganske altereret løb jeg bort udi største Hast.

Hofmarschal Moltke, hvilken ikke staar min Prindsesse an, efterdi det siges, han er genegen at spionere i alle Kroge, talede mig Dagen efter og sagde, at Kronprindsen vilde have mig wehrhaftig og ansat som Cornet. Hjerte Ven, tilforn var dette mit eneste Ønske, nu ser jeg halvt med Haanhed paa denne Lykke, dog mine høje Herskabers Villie og Bud er mit eneste Ønske. –

Nu vil jeg i Dag slutte min lange Skrivelse. Hen paa Høsten haver jeg trende Gange været paa Hans Kgl. Højheds Jagt i Nordskoven, betjenende Højstsamme; paa den store Parforcejagt red Hr. v. Juel min Hest, hvortil den dog slets inte er bekvem; den Dag stod jeg med Damerne paa Guldbjerg og fulgte Jægerne med Øjnene; der blev skudt 5 Harer og 1 Raahjort. Den tamme Hjort i Folehaven, hvilken æder hende af Haanden, havde jeg efter stor Møje og gjort bevant at komme til mig, naar jeg kaldte ham, ligervis som til Hendes Kgl. Højhed, hvilken synger sagte for ham og giver ham Sukkerstykker.

Alt dette haver jeg opskreven i disse mørke Vinterdage og vil ikke forholde Dig det, men hvad Andet her er at berette, haver jeg skreven til Kjærgaard, og Du vil være vel vidende om, at Hr.

v. Moltke paa Dronningens Geburtsdag blev Oberkæmmererer ved Hans Kgl. Højheds Hof, ligervis haver Hans Majestæt benaadet flere af Dine gamle Bekjendtere, hvilket Du haver set af Avisen. Hr. v. Møsting er afgaaen til Kronprindsens Regiment og Warnstedt til fyenske. De Festiviteter, Du haver set om paa Frederiksborg var jeg ikke overværendes, intet remarquable passerede andet, end som at vores Prindsesse spillede Claveer ved en concert de musique efter det kongelige Taffel. Dagen efter, den 1. hujus, ankom vore Herskaber tilbage til os paa Jægerspris i et skrækkeligt ondt Vejr ud paa Natten, hvilket forvoldede os megen Ængstelse for Højstsamme.

Denne utilbørlig lange Skrivelse haver jeg nu fuldendt udi fire Dage; haabendes snarligen at høre fra min kjære Ven formelder jeg min Respekt og Hilsen,

Din troeste Camerad

Erik v. Høeg.

Fra Jørgen Grabou til Kgl. Kammerpage Erik Høeg.

Holmegaard.
Den 28: Dcbr. 1744.

Du har bevist mig stor Ære og Venskab i Dit Brev, som Du har behaget at sende mig, min allerkjæreste Erik Høeg, det har kun voldet mig mere Bekymring end Fornøjelse. Vaer Dig, Monfrere, jeg siger, vaer Dig vel for den Syge, hvilken Du synes at være betagen af; Du skriver ligervis, som Du paa en Maade var forgjort, forhexet og besat, hvilket jeg i Førstningen ret lo ad, saasom Hexenes Tid, Gud være evig lovet, er forbi, og ventendes, at Dit Besøg i den hellige Juletid her hjemme skulde puste Grillerne udaf Din Krop; men som Du imod Forventning ikke kom, os alle til stor Bedrøvelse, ikke mindst Dine gode Forældre, da spørger jeg – (det gjælder kuns lidet, at Du forekaster Vinteren dens megen Sne og Frost) – da spørger jeg: hvad skader Dig gode Ven? Vidste jeg ej andet, vilde jeg helst tro, at Du havde ret en inviolable amour til en Dame ved Hove, hvilken Du lader se sig i Din Prindsesses Gestalt ret som i et Spejl, thi jeg kan dog vel aldrigen tro – nej, nej, Du er for karsk

og stærk en Karl til saa at lade Hjerne og Hjerte løbe sammen i Surmælk, men haver begge Ting paa rette Sted. Dermed lader jeg Sagen fare og den Fugl flyve, haabendes at Du ikke fanger ham igjen.

Jeg haver ogsaa havt en liden Rem af Huden og i disse hellige Juledage faaet Kig paa en lille Jomfru, hvilken jeg besynderlig gjerne spændte i Brudesengen, helst som hun bringer en god Gaard med, som ligger ved Fjorden østerpaa, kan Du gjætte saar Fanden vide om det var den gode Vin, hvilken løb mig irrende om i Hovedet; thi vi have mænget meget sammen i disse Juledage og mangen god Gang prøvet Glassets Rand mod Neglen, tilmed er jeg saa kalkunstoppet, at jeg ikke gider se den bedste Mad i 14 Dage, nok er: den Laptaske spiller mig om i Hovedet og jeg maa hvert Øjeblik ud og svale mig i den gudsfordømte Blæst.

Vinden er Øst og staaer lige paa Huset.

I Efterhøsten havde vi godt Vejr, temmelig svalt, men ret Arbejdsvejr; jeg fik da og gravet ud, hvor jeg sidst viste Dig, saa at Vandet kan ledes ind og løbe over die lavere Jorder og gjøre Eng, og derefter atter afledes. Adskillige sige, og mest ham Kammerjunker Halling til Rudegaard: "I er galen Grabou!" Men jeg lader dem snakke og siger: "Bliver jeg gal kan jeg fjæle mig i god Enghø paa dette Sted, I staaer, hvilket er nu saa fleinskaldet som Jeres Pande." Saa siger han: "Jeg vil æde den Græs I faaer op af Jorden paa denne Sted." "Hej," siger jeg, "det skal vorde en god Spas, at se Kammerjunkeren græsse paa min nye Eng, naar Tidens Fyldest kommer." Jeg blæser ad de jordskimlede Bondepiskere!

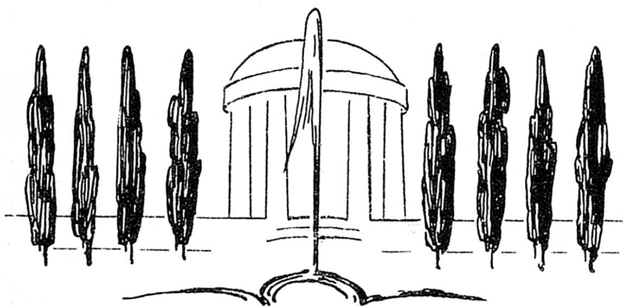
Véd Du at Fatter haver bortlejet Fiskeriet til en Bondefæster paa Nordsiden, hvilken hel vel forstaaer at stange Aal og Gjedder med Lyster? Ellers haver jeg Møje og Mas i fuldt Maal, jeg og; jeg kan ikke faa Bugt med den sejglivede Gyvl, Lyngen ej at tale om, dog hun gaaer vel, saa træls hun er, men den anden er mere trodsig. Mange gode Hilsninger skikkes Dig fra alle gode Venner paa Egnen, fra Thestrups paa Klostret, fra Møhl hans flinke Kone, Jomfruerne paa Giessinggaard, mine gamle Forældre, Kildegaard og de andre Tøser inde i Stuen ej at tale om: Du blev haardeligen savnet ved Legen og Dandsen i Julen. Item bringer jeg Hilsen, det jeg haver lovet engang i Høsten, fra Mælkemæren, gamle Abelone, hvilken græssede sin Ko i Poppelgangen, som fører til Kirkelaagen: A lier hårdt etter betle Erik, hudden haar han 'et? Fanden vide det, tænker jeg, og Gud befalet, siger jeg, godeste Ven!

Din troeste gamle Ven og Broder

Jørgen Grabou.

1745

Fra Cornet i den kgl. Livgarde Erik Høeg til Jørgen Grabou.

Kjøbenhavn.
Den 10. Jan. 1745.

Monfrere. Som Du vil vide er stor Forandring foregaaen med mig; det lange Brev af 2. hujus til min kjære Mama er forhaabenlig vel arriveret, Posten haver Intet formeldet mig om dets Imodtagelse. Mine kjære, gode Forældre ere vel ikke syge? Jeg mener nej, efterdi Missis Motley da flux havde averteret mig. Det var Nytaarsdag, at jeg fik Ordre, Dagen efter at gjøre Hans Majestæt min allerunderdanigste Opvartning, ved hvilken han i naadigste Udtryk gjorde mig wehrhaftig og placerede mig ved Hans Kgl. Majestæts Livgarde til Hest med Cornets Charge. Den 9. hujus, igaar, blev jeg ved Parolen Hr. Major von Thienens Compagni forestillet og Estandarden overrækket med god Formaning efter Militærreglementet at forvare samme vel og tragte at defendere den i Kongens Tjeneste nach allen Kraften auch mit Darsetzung meines Leibes und Lebens. Ved samme Compagni staaer den lange Lieutenant Hinrich v. Lutzau, hvilken Du kanske mindes fra Kadetcorpset? Min Mondering er i Værk, noget deraf haver jeg bekommen, og Hr. v. Moltke haver desaarsag forstrækket mig med Penge og derudover sat sig i

Correspondance med Papa, samt været saa gratieus at forhverve mig et nyt Kyrads og tvende Køllerter efter afgangne Jochum Bülow for billig Penge; Hans Durchlaucht, Prindsen af Wurttemberg. min nuværendes Commandeur, haver været saa naadig at skikke mig en Hoben Sølvgalons, han nylig haver bekommet fra Hamburg.

Du vil af alt dette erfare, at jeg er hel Karl igjen og at jeg haver fuldt op at forrette. Endnu haver jeg ikke aftakket ved Hove, men forbliver ved samme til Hans Krog er ankommen, hvilken er ansat som Kammerpage, dog haver jeg ingen Opvartning.

Kuns nogle Ord angaaendes den sidst forløbne Tid vil jeg meddele Dig alene, eftersom Du er mit Factotum og min Skriftefader udi alle Ting. I Juledagene var jeg meget ilde deran, ganske uden Lyst og gout for nogen Ting, det være sig Omgang med Mennesker eller Mad og skøttede om Intet, uden at gaa i Staldene og sidde paa mit Kammer, at læse gode Bøger. Al den Stilhed og Kjedsomhed ved Hoffet efter det lystige Liv paa Jægerspris faldt for Brystet; her var ingen Leg eller Julestue, kuns den ene Dag som den anden, alene en liden Concert den samme Juledags Aften den skrækkelige Orcan var, hvilken rev Sten og Kobberplader af Taget. Min Prindsesse lever meget indgetogen med sine Damer og kan sidde længe ved hendes Clavicordium, spille douce derpaa og nynne sagte dertil. Dagen næstefter det haarde Uvejr kom mildt Vejrligt, ja ret Foraarsdage, desaarsag mit Herskab tog dessein at drikke Caffé og The udi Haugen i det lidet Orangerihus, udi hvilket nogle Blomster vare i Flor, men kjære Jørgen, den stærke Lugt af samme, Stjernerne paa den sorte Himmel og meget mere, det var ligervis som det kom fra den Lysens Engel, vores naadige og

milde Prindsesse, og som hun paa samme Vis havde stillet Uvejret. Denne Nat, jeg ikke kunde sove, samlede jeg al min Behjertethed sammen, saasom jeg fornemmede, at jeg var forloren, om jeg længe maatte passere Tiden paa denne Maner, hvortil kom, at jeg tilmed samme Dag havde erfaret Adskilligt, hvilket ringede mig udi Ørene: 1) at min Prindsesse, formedelst hun lavede til Barsel, maatte passere det ganske anstundende Aar her paa Slottet, 2) adskilligt ufornuftigt Sladder til min Forklejnelse, da kjendte jeg min Skyldighed imod mig selv og mine kjære Forældre og talede Dagen derefter med Oberkammereren om at vorde wehr-haftig. Saalunde er Sagen tilgaaen og ingenlunde paa anden Maade; dog, at blive placeret udi Livgarden gik over al Forventning. Her roulerer megen Snak, hvilken haver en Del paa sig, kuns saameget: Kmjkr. Tillisch, den Misdæder, afgik forgangen Aar, og Prindsen af Stolberg er forrejst efter Kgl. Ordre.

Nu haver jeg berettet, hvad jeg udi Hast kan finde; stolende paa Gud, antager jeg min nye Stand, hvilken jeg forlængst, nu er jeg mere end som 21 Aar, burde have været employeret udi. Nyt kan Du spørge paa Kjærgaard, did jeg skriver inden Ugen er forløben. Jeg haver meget at forrette.

Din gode Ven

Erik v. Høeg,

Cornet ved den Kgl. Livgarde til Hest.

Fra Cornet Erik Høeg til Jørgen Grabou.
Oversat efter et Brudstykke af et fransk Brev.

– – – Da jeg efter Ordre gav Møde hos Hr. v. Moltke, sad han ved sit Bord, men rejste sig strax og lod mig komme nærmere. Jeg lagde strax Mærke til det besynderlige Udtryk i hans Ansigt, der var haardt og stift. Han gjorde mig dernæst mange intricate Spørgsmaal om mit Forhold til Kronprindsen, om jeg havde været i dennes Selskab om Aftnerne sammen med andre Cavallerer, om jeg havde været i Højstsammes suite om Aftnerne udenfor Slottet etc. etc, hvortil jeg sandfærdig svarede Nej, og at jeg i det sidste Aar mindre havde havt Opvartning hos H. Kgl. H. end hos Højstsammes Gemalinde. Hans Aasyn blev dog derved end mere koldt, ligesom af Steen og Is, og han tiltalte mig nu med ganske sagte Stemme og gjorde mig Spørgsmaal, som jeg først ikke ret forstod, men som derpaa bragte Blodet op i mine Kinder og Hjertet i mit Liv til at banke; thi endskjønt hans Tunge var ærbødig, var dog disse Spørgsmaal af en saa fornærmelig Art mod min elskede

Fyrstinde og samtidig saarende for mit Sind, at jeg uden Tanke derved, greb om min Kaarde. Da han saa min Bestyrtelse, smilte han lidt, klappede mig paa Skulderen og sagde: "Jeg har forvist ikke heller troet Andet end hvad godt er om Ham, Erik Høeg," og føjede til: "men nu er han sandelig for gammel til at hænge Fruentimmerne i Skjørterne." Derefter blev han hel venlig og fortrolig og talte længe om alt dette, der lod mig skue ind i en Verden af onde Rygter, jeg ikke før havde anet og om de mange Ting, som besmitter Luften i det kongelige Slot, og de giftige Krybdyr, der sno sig om Thronens Fod. –

Herfra er Brevet atter paa Dansk.

Mig er tilbuden at rejse til Udlandet at bivaane Krigsoperationerne i Ungarn i Compagnie med H. D. Prindsen af Braunschweig, Ritmester udi Livgarden til Hest, samt Oberstlieutenanl v. Plessen. Rejsen gaaer for sig ultimo Februarii. Hr. v. Moltke haver tilskreven Papa, til hvilken jeg stiller min Lid. H. Kgl. H. haver lovet, at jeg skal erholde et Tillæg af 500 Rbd. aarligen samt ingen Afkortning i min ordinaire Gage, samt desuden strax et Aars Tractement. Hans Kgl. Majestæt haver tilstaaet Rejsepassets Udstedelse som Lieutenant, dog mit Numer i Garden staaer mig Vacant. Prindsessen haver skikket mig 1000 Ducater med en liden Haandskrivelse; efter Taflet talede hun og Kronprindsen længe naadigen med mig, og min Prindsesse gav mig en liden Pung, fileret af egne Hænder af Chenillesilke og med Guldtraad derpaa en Haand og et Hjerte, hvortil hun sagde med Taarer i Øjnene: en æragtig Haand skal følge med et æragtigt Hjerte.

Fredag rejser jeg med Permission til Kjærgaard at sige adieu før den lange Rejse, forhaabende paa Mandag at have den Fornøjelse at kysse min allerkjæreste Mama's Haand. Graad og Jammer vil komme, men vel at forstaa, bedste Jørgen, dette lader jeg mig ikke forholde, om end min søde Mama græd den ganske Tid, jeg er i Campagnen. Min hjerte Jørgens troeste Camerad og Ven

Erik v. Høeg.

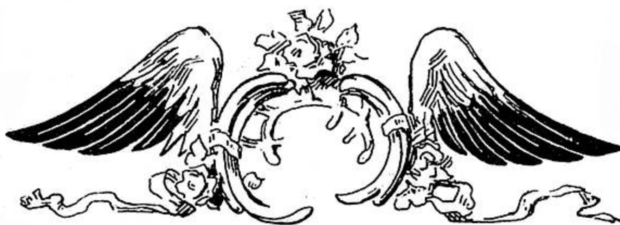
P.S. Haver Du de nürnbergske Pistoler i Varetægt? Ere de paa Kjærgaard? Der maa gjøres Jernstok til dem efter nuværende Brug. Livtjeneren Bruun, hans Søn, haver bedet mig at maatte være mig følgagtig.

II

1748
TRE AAR EFTER

Fra Lieutenant i den kgl. Livgarde til Hest Erik Høeg, tjenstgjørende Kammerjunker hos Hendes Majestæt Dronning Louise, til Jørgen Grabou paa Holmegaard.

Kjøbenhavn.
November 1748.

Min hjerte Ven.

Næst efter at sige Dig mangfoldig Tak for al den Godhed, som Du haver ladet se imod mig ved min Hjemkomst fra Udlandet og under min Besøgelse paa Kjærgaard, iler jeg at tilmelde min Ankomst her til Staden og at communicere Dig alt, hvilket min nye Employ etc. anbelanger. Det havde, hvilket Du nu véd, sin Rigtighed, hvilket Justitsraad Schrøder lod mig vide, at jeg var designeret til Kammerjunker hos Hendes Majestæt. Eftersom Hans Majestæt var forrejst til Holsten, formente Gelieimeraad Moltke det mest convenable, det som han skrev mig til fra Gluckstadt, ikke at entrere min Function forinden hans Tilbagekomst. Hendes Majestæt begegnede mig ved min Audience paa Fredensborg med stor og kjærlig Naade, og jeg tog dernæst Ophold paa Lindholm til Geheimeraad Plessens og passerede en ret artig Tid paa samme hans Gaard paa den angenemeste Vis.

Hans Majestæt behagede ved Audiencen at være besynderlig naadig og aimable, talede længe med mig om fremmede Steder, mestendels om Campagnen, paa det jeg mundtligen maatte berette ikke aleneste om Bataillen ved Soor, men og ikke mindst om det facile Liv i Leiren etc. Det var mig særdeles angelegen at recommandere mig i H. M.'s Naade angaaende mit Avancement til Ritmester, hvilket Lejligheden dog ikke var til, i det ringeste haaber jeg mit Numer i Garden staaer mig aaben. Det lader noget ilde at sige, – dog er jeg fra gamle Dage bevant ganske gjerne at berette Dig Alt hvad som falder mig paa Sinde, – Hans Majestæts Øjesyn stod mig ilde an, han er bleven temmelig før og noget rødplusset udi Ansigtet. Jeg tænkte paa Kong Christian den Sjette, nu højsalig hos Gud, og maatte undre mig, naar jeg talede med den itzige Majestæt, Kong Frederik den Femte, desformedelst at min Tale, – vel at forstaa submis og underdanig – saa dog var frimodig og frisk i lige Maade, som jeg taler med min kjære Hr. Papa og ikke anderledes.

Iblandt meget andet er det og hel curieus at observere den ganske særdeles Forandring, hvilken er foretagen og opstaaen i min Fraværenheds Tid; alene det, at Hans Majestæt har detesteret det fæle Hernhuteri og Bigotteri, hvilket siges forjagen af Kgl. Majestæt, hans Stater, hvad som befordrer Glæden hos Undersaatterne, og det er ligervis som jeg, omendskjøndt hjemkommen, dog er kommen udi et andet Land. Saaledes fordrives denne Vinter med alskens Lystigheder, Divertissements, Bal, høje Spil, italiensk Opera, dansk og fransk Comoedie, hvilket tilhobe var forbuden under det gamle Regimente, og Folk ere nu desto mere hidsige paa at divertere sig efter den lange Faste. Tirsdag og Torsdag Aften er her

gemenligen Appartetements ved Hoffet med mange Mennesker, ja Stadens fornemmere Borgere saagar deriblandt, Conseilsdagene desuden Cour og Marschalstaffel, men Søndag soupere Herskaberne hos Hendes Majestæt Enkedronningen. Nuvel min Gode, Forlystelser er Glædens og Viddets Børn, som Oldtidens Filosofer betragtede som Midler til Dyd og Lyksalighed, jeg siger Intet derimod uden det, at Hans Majestæt er kanske genegen at overgive sig til adskillig Lystighed, mere end som godt og sundt er.

Besynderlig gout finder Herskaberne udi Skuespil og Comoedier, mest de italienske Sangerinder og Castrater, ja! et Tidens Tegn. Hendes Majestæt Enkekedronningen, hendes Geburtsdag, samme Dag jeg havde Opvartning første Gang, blev celebreret med plublique Taffel,hvornæst samtlige allerhøjeste og høje Herskaber kjørte til Charlottenborg til de Italienske! Ligervis blev med stor solennité det kongelige Theater paa Kongens Nytorv aabnet for Publico i Majestæternes Overværelse den 18. hujus, vor elskede Dronnings Geburtsdag. Theatrum er magnifique og Herskabernes Loge med gult og rødt Atlask betrukken, Acteurerne exequerer deres Ruller hel vel, størst contentement haver jeg udi Baron Holbergs Comoedier, hvilke besidde stor Geist og Salt og ere mere lystige at ansee, end som de tilforn haver amuseret mig at læse: Det bliver ret noget, naar Du i Terminen kommer hid.

Du Vil retteligen se mig an for en Gjæk, allerkjæreste Jørgen, hvilken ej haver Andet udi Tanker end som at divertere sig, omendskjøndt jeg haver fuldt op at forrette udi alvorlige Sager ved Hove. Mestendels hver Dag taler jeg med Hendes Majestæt. Højstsamme er endnu nedslagen over den lille Kronprindses

dødelige Afgang forgangen Aar; men desaarsag og for hendes Frugtsommeligheds Tilstand begiver hun ikke hendes moderlige Omsorg for de tvende smaa Prindsesser, saa ej heller hendes Kgl. Gemals Ønsker angaaende Amusements og Lystigheder; efter al Anseelse gefalt et mere indgetogen Liv min naadige ulignelige Dronning langt mere. I de forgangne Aar ere ongefær alle gamle Kyndinge forløvede og andetsteds employeret, jeg talede Hr. Staldmester Bülow paa Rejsen, nu Amtmand paa Koldinghus, Kammerjunker Gersdorff er dog af de Gamle her, saa og Hans Krogen, du mindes vel den liden Hans Krog, hvilken efter mig blev Kammerpage, han befinder sig end placeret sammesteds hos Hendes Majestæt, bier paa Avancement, siger man; forstaaer sig i det Civile; samme Krogen er ej at kjende og lader sig af Majestæten bruge til alskens Spas og Svirelag, hvilket jeg haver ladet ham mærke ej hover mig og andet Godtfolk. Meget haver jeg at forrette med Justitsraad Schrøder, Hendes Majestæts Kabinetssekretair og besynderlig trofaste Tjener; vi have talet meget om gamle Dage, og hans Fortælning om nye Tider, hvilke, ihvorvel meget er saare godt, kommer ham til at ryste paa Hovedet; dog gamle Folk fanger tidt Fluer med matte Øjne og se dem, der ikke er.

At bemænge sine Correspondentere med Hilsner at aflægge er plat ud absurde og jeg tegner mig aleneste som Din

oprigtige Ven

E. v. H.

1749

Fra Kammerjunker Erik Høeg til Jørgen Grabou.

Fredensborg Slot.
Den 11. Juli i 1749.

– – desligeste strider mod al Erfaring, og jeg holder altsaa for, at Du betænker Dig vel, hjerte Grabou, Penge ere dyre; det lader og noget ilde, synes mig, af Lyst til at være egen Mand at slippe sine Forældre, førend et godt Giftermaal byder sig til, paa det at Du paa ret Maneer kan komme in salvo. Regnskaberne etc. remitterer jeg par bonté de Mr. Strøm, hvilken afrejser i Morgen den Dag med den agende Post, og paa det at Du med saadan sikker Lejlighed kan bekomme mit Brev, undlader jeg ikke efter vores gamle Vane og at antegne Dig adskilligt om mig selv, saavel og om hvad Andet, hvilket ligger mig paa Sinde det her regjerendes Hof anbelangende.

Hans Majestæt kom snarere fra Norge, end som ventende var (nemlig den 13. Julii til Helsingør), formedelst Kopperne dér grasserede. Hans Majestæt var meget strabadseret og mødig af Rejsen og ihvorvel ret frisk, dog, hvilket Du jo selv observerede udi Fladstrand ved Indskibningen i "Oldenburg", saa temmelig

anstukken udaf Vellevnets Følger. H. M. lader sig immer henrive af sit lystige Humeur og eftergivendes Carakter – (ak, hvad haver jeg ikke observeret udi den Tid, jeg var Kammerpage!) og poeniterer strax dernæst ydmygeligen, ligervis lader han alletider en mild og kjærlig Naade tilsyne imod sine Undersaatter, hvilke elske ham mere end som nogen anden Konge udi Danemark; men hvad der volder mig evindelig Bedrøvelse er at Allerhøjstsamme, saavidt jeg kan ansee, ikke ret véd at æstimere og elske den ulignelige og ædelhjertede Dronning, han haver. – C'est assez parlé!

Nogle Dage efter H. M.'s Hjemkomst var Gala-Taffel paa Sophienberg hos H. K. M. Enkedronningen; den Kgl. Escadre var rangeret i én Linie udi Sundet ligeoverfor Lystslottet og ved idelige Kanonskud til Gjensvar paa de Saluteringer, hvilke lod sig høre fra Landet ved de højkongelige Skaaler foraarsagede en magnifique Effect; ogsaa er efter alle apparencer store festins ventendes til Declarering af H. K. H. Prindsesse Louises forestaaende Formæling, dernæst ej at tale om i Octobris den høje Jubelfest for den Oldenborgske Stammes 300-aarige Regjering i disse Riger: Dette glæder mig intet; thi jeg haver i denne Sommer for min Person passeret mine Dage her paa Fredensborg saa vel og angenemt, saa belivende og quægsomt efter mine urolige Tider og Rejser, at jeg det ikke kan sige. Formedelst megen Permission var Hoffet medens Kongens Rejse lidet nombreux. Geheimeraad Moltke, hvilken Hendes Majestæt endel paa Grund af hans politiske Afsigter, eftersom han protegerer den franske Gesandt, ikke er meget naadig, var og i Norge, og Excellencen Juel med sin Gemalinde Oberhofmesterinden, Baronesse Holck, Hoffrøkenerne v. d.

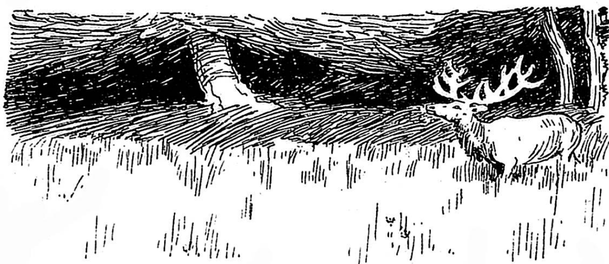
Osten og Haxthausen, samt Gersdorff og jeg var et lidet Compagnie saa at sige til hinandens fuldkomne Fornøjelse. Hendes Majestæts Glæde ved Kronprindsen er meget bevægende, og samme Glæde bredede sig ud over den ganske Cirkel; de gamle Tider paa Jægerspris kommer denne Tid dog ikke nær!

Om Morgenen syslede Hendes Majestæt med Drejeladet, og gemenligen promenerede jeg tilhest langt om med Gersdorff eller sad ensom i Haugen, mestendels ved en liden Plet næst Rosenhaugen ved en Vanddam med Ænder udi og havde til Tidens Fordrivelse en god Bog hos, men siden efter Taffel blev foretagen Fisketoure paa Søen eller Smaareiser til adskillige skjønne Steder, saasom til "Dejligheden" ved Bloustrød eller til en Punkt i Tulstrup Vang, en Høj meget skjønt beliggende; hyppigen afholdtes en liden fête, Musicantere fulgte paa Vogn, og Bønderne med deres Kjærester og Børn vrimlede sig da i Skoven og dandsede til min Dronnings store Fornøjelse, hvilken dernæst drak The med Suiten i det røde Telt, hel en famille, om jeg saa kan sige; det arriverte og, at Hendes Majestæt dandsede lidet til Musiquen, – dog at have dandset med min Dronning, gode Jørgen, er den ringeste af de lyksalige Øjeblikke, Din Ven i denne Tid haver oplevet, nej Hendes Majestæt haver benaadet mig med intime conferencer om Adskilligt og sin besynderlige Fortrolighed, ikke mindst om Prindsesse Louise, hendes conduite paa Hirschholm saa og – dog det lader jeg blive til vi tales ved, men denne Venskab, Hendes Majestæt haver skjænket hendes troeste Undersaat, haver klarligen ladet mig se det an som en Skyldighed, indskudt af Gud, ikke at vige fra hendes Side, bevogte og bevaage hendes Fjed og efter ringeste Evne

borttage de haarde Stene paa hendes Vej, – lad Medisancen hviske, es ist mir egal, jeg seer med Haanhed paa Sligt, jeg haver naaet den Koldsindighed for Menneskens Dom, hvilken er den højeste Storhed, – kuns at jeg haver den livsalige Frihed at leve i Nærværelsen af den Fyrstinde, hvilken er ophøjet over alle Mennesker. Her haver jeg fattet posto som en Garderagt, en garde d'honneur –

(Resten af brevet mangler.)

1750

Fra Jørgen Grabou til Ritmester Erik Høeg, Kammerjunker hos Dronningen.

1750. Holmegaard i September.

Min allersomkjæreste Erik. Det snareste jeg kan, griber jeg Pennen for at tilmelde Dig, at jeg nu sidder fast som et Søm i sit Hul, ja det er justement Knuden, – ak de Fruentimre! det er som at knække Flintenstene med Tænderne bitte Erik! ja, hold Dig nu fast, for Sanden er det: til Jul holder jeg Bryllup med Jomfru Bine Alstrup paa Ballegaard! Hvordan det er tilgaaen? Ligemeget derom, det var ret i Høstens Tid en doven Søndag, jeg sejlede østerud ad Fjorden med en Bonde fra Kaibjerg, at se paa Rør og Siv til Tækning, saa lagde vi ind ved Ballegaard. Manden kjendte jeg inte til, en vissen lille Herre, min tilkommende Svigerpapa, har nok immer gjort svære Forsøg at æde den gode Gaard op i Kyllingefricasé, Jomfruen og jeg var gode Bekjendter fra Klostret og andre Steder. Det er en ypperlig liden Herregaard beliggendes ved Fjorden, saaledes at Skibene, hvilke sejle op til Mariager og Hobro, gaar nær forbi Ballegaard Bygning, hvilken ligger ikke fuldt en Mil fra det Sted, hvor Fjorden løber i den aabenbare Sø, og i saa Maader baade for sin Bekvemhed til Kjøbmandsskab at drive og formedelst den skjønne Græsgang og Avling er et meget profitabelt Sted og desforuden formedelst den rare Skov har en skjønne Jagt med

Storvildt og hvad Andet et Hjerte fryde kan. Vi fik en oprigtig Madeira, slog en Handel af om Rørskjæring, frequenterede dernæst den ganske Gaard uden og inden, – dog plat ud at sige, Monfrere, jeg var helt betænkelig, eftersom den liden Jomfru Bine just ikke var besynderligen dejlig i proportion det Hjertensbillede af en amour jeg tilforn havde iboende, – se: som jeg nu stod udi Haugen efter Middag og smøgede en af Mandens Piber, samt kiggede ud over et godt Stykke Havre til Skoven, kom udaf samme – en Trettenender min Sjæl og Salighed! stoppede op, saa mig an ligesom sigende: Guten Morgen Bruder, kom mal hier og giv mig en Kugle, – og som jeg vendte mig, stod den liden Jomfru Bine midt i al den ganske Herlighed, gnidende Lavendelblomster med de bitte røde Næver. Vi kom da i Snak og Conversation og saa var Hjorten borte, men, hjerte Erik, jeg sad fast. Ja, ja, Kjærlighed og Kjærlighed er to Ting! Saa blev den Resolution tagen, at vi vilde jo før jo bedre med vores Forældres Samtykke fuldbyrde det Løfte, som den ene af den anden havde taget og, saa snart som mulig er, hvilket bliver ved Juletider, samles i det hellige Ægteskab. Alt som Tiden er gaaen, haver jeg ved flittige Besøgeiser paa Ballegaard grant observeret, at inte er jeg narret med den liden Jomfru og maa tilstaa, at hun er lovlig god i sit Hus, det hun som eneste Barn hel forstandig regjerer efter Moderens Død, og saa som jeg og er raisonabel og let at komme tilrette med, enddog jeg kan give en drukken og tyvagtig Karl af Hundepisken, saa formener jeg ud af denne Ting at komme i det ringeste en bitte Krumme Lykke og Velsignelse. Bine Alstrup er aldrigen kridden og stikken, og eftersom jeg ikke kan gaa og krysse over en Pigelil, haver jeg i Høsten havt min

Plaseer Lørdag og Søndag at bo paa Ballegaard med min gode Flint og min Hund. Hun er kræng aa æ Hænder, som vi Jyder pleje van at sige og haver fra Mikkelsdag forgangne Aar ladet over 600 Alen Lærred væve i Huset; sidstledne Lørdag havde hun meget at forrette med at conservere og nedlægge Havesager til Vinterbrug, og jeg stod den ganske Dag og saa hender og Pigerne tilberede grønne Ærter, nedlægge Persille i Smør, Portulak i Eddike, Syre og Karver, Blaabær, Hyben, Blommer i store Mængder at tørre, til min gode Pige gjennede mig paa Loftet at tørre Æbler og lægge samme i Lin-Avner, ja nu er Jørgen Grabou en slagen Mand og degraderet til at løbe en Jomfrulil i Skjørterne.

Jeg haver nu vidtløftiges berettet og skriftet for min bedste Ven al min Lystighed og Glæde, forventendes at se Dig udi Hovedstaden forinden Jul, efterdi jeg ved Terminstider kommer did. Min lille Kjæreste sender Dig mange gode Hilsninger, formenende, at Du næppeligen mindes hende, dog hun haver været paa Kjærgaard, da Du var hjemme sidst.

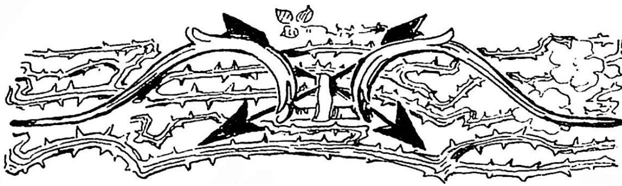
Din meget fornøjede gode Ven

Jørgen.

Nær havde jeg forglemt at sige, at Alt staaer vel til paa Kjærgaard hos Dine. Min gode Fader er plaget af en Art flyvendes Værk som Doktorerne (vi haver budsendt een fra Randers) i deres lærde Sprog kalde Arthritica vaga, hvilket jeg har opskrevet, om Du i Kjøbenhavn kan opspørge nogle emollentiæ at bruge derimod.

17 51

Fra Kammerjunker Erik Høeg til Jørgen Grabou.

Kjøbenhavn.
Den 5. September 1751.

Jeg siger Dig Tak for Din kjærkomne Skrivelse og for Din gode Gemals Hilsen, bedste Grabou. De mig endnu ikke ihændekomne Frugter vil blive mig særdeles velkomne fra Skipperen, naar samme arriverer; jeg sender Din gode Kjæreste min kjærligste Compliment og mine bedste Ønsker for den anstundende Barselseng. Monfrere var lidet malcontent, den Tid vi taltes ved paa Kjærgaard og dolerede dengang og nu igjen over, at jeg haver begivet vores intime Correspondancer paa det sidste Aar; jeg haver dertil at svare: 1) vi se hinanden saa mangenlunde ved mine hyppige Besøgelser til Kjærgaard, 2) eftersom Monfrere nu er gift og hjemfaren, er det ligervis som at jeg ikke skriver aleneste til een, men til tvende Personer, hvorunder al Fortrolighed jo bliver confust Værk og slets ikke staaer mig an eller passer sig. Min hjerte Ven maa ikke misskjønne mig; jeg glæder mig over hans Lykke, hvilken er af rette Art og jeg glemmer ikke det, Du skrev i en lystig Skrivelse, at Kjærlighed er to Ting, det samme haver jeg funden i et lidet Vers:

Deux Amours differens ont partagé le Monde
Dans les Cœurs des Humains ils règnent tour á tour,
La Mere du premier sortit du Sein de l'Onde
L'autre descend du Ciel aussi pur que le Jour.
Ils paroissent égaux, mais leur destins est tel
Que l'un meurt mille fois & l'autre est immortel.

Ja Monfrere, den er evindelig og den anden døer de tusind Gange. Vær da og nøjet at have fanget den rette, Kjærligheden haver for Gud ikke Plads for Venskabet.

Enddog vil jeg berette Dig korteligen, hvorlunde alle Ting haver gestaltet sig udi denne Sommer ved Hove, helst saasom jeg næppeligen formedelst adskillige vigtige Affairer kan foretage Rejser til Jylland førend Julen. Siden Greve Schulins Død haver Geheimeraad Bernstorff sin daglige Gang ved Hoffet, er meget æstimeret af Greve Moltke og Hans Majestæt, saa han ikke kan være uvidende om, hvorledes dette ender; ligervis var han med H. M. paa Bregentved denne Sommer, hvor Kongen diverterede sig ongefær 14 Dage. Midlertid var Hendes Majestæt paa Jægerspris. Jeg gjemmer at berette Dig om denne Rejse. Hendes Majestæt er mestendels hel sørgmodig, enddog den samme som tilforn, og det er ej fornødent at tale derom. Ak hjerte Ven! hendes vemodelige Godhed, dengang jeg allerunderdanigst formeldte hende min Commando til Campementet her paa Sjælland, hvilket jeg som Ritmester beordredes til, er ikke at beskrive; med den yndeligste Huldhed forærede Hendes Majestæt mig hendes lille Portrait med Perler omkring, hvilket skal følge mig udi Graven.

Angaaendes samme Campement begriber Du lettelig, den kan give mig en særdeles Fornøjelse, naar Du overtænker, hvad

jeg i Henseende til min Metier selv haver erfaret udi fremmede Lande; og efter allernaadigste Ordre maatte jeg give mit allerunderdanigste Betænkende hvad der til Cavalleriets Exercits og Evolutioner, deres Forbedring, Opkomst og Accuratesse kunde være gavnlig, saa og til Soliditeten og Propreteten i Henseende til Munderingen; jeg vil fange et Fandens Bryderi med de gamle Generaler; thi om end Escadronerne ved en Lyst-Exercering efter den nu opkommende Maxime vel kan jage imod en Fjende, siger dog al Erfarenhed allesteder, at naar det gjælder Livet er det Hovedsagen at attakere med fermeté og vel sluttede Glieder – dog jeg forglemmer mig selv. Du og Din gode Kjæreste vil le af min militaire Sniksnak, I Skarnsmennesker, hvilke I ere! Med gode Hilsner til Slægt og Venner og med bedste Forønskninger for kommende Dage, med uforanderlig Hengivenhed

Din

Erik v. Høeg.

[En løs seddel er vedlagt:]

Paa denne løse Seddel kan jeg, gode Ven, ikke lade af at berette Dig den Alteration, hvilken jeg befinder mig udi, efter hvad som haver arriveret mig. H. M. er immer støjende og meget lystig og falder dernæst til Nedslagenhed og Opgivelse samt Ruelse og Anger i bedre Stunder. Som jeg igaar efter en liden Concert hos Hendes Majestæt havde fordrevet Aftenen med et Glas og en Pibe Tobak til ud paa Natten hos min gode Ven Gersdorff, qvitterede jeg Slottet ongefær Kl. 2 havende med mig en Garderkarl med en Lygte; gaaende ned af Kongens

Trappe hørte jeg nogen Allarm og i den Tanke muligens at antræffe nogle af Vagten eller Pagerne paa forbudne Veje, sprang jeg alene til Galleriet, – godeste Grabou, det Syn, hvilket dér traf mig er nær formasteligen at nedskrive: H. M. i en ynkværdig og gyselig Situation og Tilstand holdendes under Armene af Brockenhuus og den mere end fordømte von Krogen paa samme Vis overvældede af Vin! – kortelig at skrive, fik jeg i Stilhed H. M. gelejdet til sit Kabinet – ak min naadige salvede Konge!

Da jeg kom ud med gamle Kammertjener le Fevre, hvilken græd som ikkuns Børn og gamle Mennesker græde, antraf jeg v. Krogen inde i et Vindu og blev da betagen af en mægtig Rasenhed, hvorunder jeg tracteret ham med nogen Haardhed, mere havde ej været ufortjent. Saa, denne Morgen, gik jeg, at lade mig anmelde hos min gamle Velyndere, Greve Moltke, at sige ham Beskeden angaaende disse sørgelige Ting, og efterdi Ingen var udi Grevens Forgemak hørte jeg høje Stemmer inde i Grevens Kabinet, hvilke jeg ikke kunde lade blive at anhøre, nemlig H, M.'s graadblandede bedende Stemme med saadanne Ord: Ich bitte Ihnen mit Thränen meines Herzens umb Vergebung mein allertheurste Moltk, nicht mehr thun! nicht mehr thun! häbe ich Gott gelobt, nicht mehr thun lobe ich Ihnen vor Gott! Ich soll mein Wort durch Gottes Hülfe halten, lieber Moltk, nicht mehr thun! mach' mich nicht so unglücklich, ich bitte tausendfach um Vergebung – –

Da gik jeg geswindt min Vej, grædendes af mit ganske Hjerte – – ak min Dronning, min Dronning – – – – –

Fra Kammerjunker Erik Høeg til Jørgen Grabou.

21. Dec. 1751.

Min godeste Jørgen, nu er Jordens faste Bund rykket mig bort ud under mine Fødder, nu er ikkuns Mørke omkring mig og den barmhjertige Gud haver ingen Medlidenhed mere; hvor skal jeg ty hen i min Elendighed og hvor skal jeg fjæle min Bedrøvelse og Graad og Sukke – ja, ja, jeg maa bemestre mit Sind, – jeg véd det saare vel og siger det de tusinde Gange om Dagen til mig selv, siden min Dronning er død, – min Dronning er død – – –. Jeg haver Dage og Nætter irret om ligervis som en herreløs Hund paa Voldene, – ak min Broder, et arme Creatur, en elendig forplaget Mand helt uden Maal og Med, uden Forhaabning om Døden alene –.

– – – Igaar fangede jeg dette an, men kom ikke videre. – Jeg gaaer og jeg kommer, jeg véd ej hvordan, naar Tiden er dertil, og jeg fornemmer det grant, at mange af dem, hvilke skrige og jamre, se mig an med Forundring; thi om jeg end er alt for genegen til stærke sentiments, jeg er dog en Mand, hvilken ikke

giver tilkjende det, som er i Hjertet, holder stille Stand, æder min Graad og kvæler mit Skrig – – men Jørgen! Jørgen!

– Jeg haver idelig Trang at skrive Dig til, men kan det ikke for Taarer, om Monfrere var her i Staden! om jeg var paa Kjærgaard! om min – – nej, nej, lad mig skrive.

Hendes Majestæt var ikkuns syg i kort Tid. Sidste Gang den Højsalige Dronning kjørte ud, var til Besøgelse i asiatiske Compagnis Hus, de mange Varer, hvilke nysankomne Skibe havde hjembragt, at beskue, da i denne Maaned – – –

Den 9. talede jeg sidste Gang med min kjære, elskede Fyrstinde, hvilken spøgede paa sin ordinaire yndige Maade og gav mig en særdeles Commission at forrette angaaendes gamle Eller paa Jægerspris, hvilken til megen Sorg var afgaaen ved Døden, hans Børn; med sit huldsalige Smil lagde hun naadigen Viften paa min Axel, sigende: "Det er Han Mand for, min gode Høeg!" og min Dronning smilede med de hvide Tænder og talede lidet om de gamle Tider paa Jægerspris. Samme Dag spisede Hans Majestæt alene i Cabinettet med hende, og Dagen dernæst, hvilken var Cour, tog Dronningen ikke imod og mødte ikke til Taffels, – intet vidende herom, rejsede jeg samme Dags aarle Morgen til Jægerspris, begjærlig at forrette Hendes Majestæts Ønske, – ak samme Dag blev Divmedici forsamlede, og Operationen gik for sig. Den Tid jeg, den 13. hujus, vendte tilbage, var det ingen Hemmelighed paa Slottet at vores Dronning var et Dødens Bytte. – –

Natten til den ulyksalige 19. Decembris blev Trætheden mig overmægtig, dog jeg ikke formaaede at sove, sad jeg alene paa mit Kammer ret i en jammerfuld humeur, – det var stormigt og regnigt Vejr, Dørene sprunge op og faldt i med Smeld, og Sne

og Hagel sloge mod Murene, det var ligervis som en truendes Fjende stod for Døren og ilede igjennem Gallerierne – – saa kom en Page til mig fra Greve Moltke –

– – Ak Jørgen, Jørgen, jeg blev sidste Gang i Livet stedet for min Dronnings Aasyn, – Sovegemakket var fyldt af grædendes Folk, jeg vidste intet deraf, hun rækkede mig sin liden klamme Haand til Kys, sagde Intet uden hviskede et takkende Ord og saa mig hel kjærligen og blideligen an – – da var det ligervis som knælede jeg, ikke for den kronede Majestæt, min salvede Dronning, – men for et Menneskebarn, hvilket alene regjerede udi mit arme Hjerte og rev sig ud derifra – – –

Om "Pagebreve"

Forfatter: P. Fr. Rist (1844-1926).
Org.udgave: *Pagebreve.* Det Schubotheske Forlag København 1898 .
Denne udgave baseret på: Førsteudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: C. G. Pilo (1711-1793): *Portræt af Louise, Frederik V's første dronning, i salvingsdragt* (1747). *Public Domain* fra SMK Open (KMS4071).
Illustrationer og vignetter: Marianne Høst (1865-1943).
Forfatterens portræt er tegnet af P. S. Krøyer (1851-1909).

ISBN 978-87-7979-928-8

1. illustrerede ebogsudgave (Ølstykke 2008)

www.ebib1800.dk

